OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA BANKE NA DAN 31.12.2013.godine

(u skladu s odlukom Narodne banke Srbije o objavljivanju podataka i informacija banke, Službeni glasnik RS br. 45/2011)

Novi Sad, maj 2014.godine
Opportunity banka a.d. Novi Sad
www.obs.rs

Uvodne napomene

Radi sprovođenja Zakona o bankama („Službeni glasnik RS“ br.107/2005 i br. 91/2010) i odredaba Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke („Službeni glasnik RS“ br. 45/2011), Opportunity banka a.d. Novi Sad (u daljem tekstu: Banka) sastavlja i javno objavljuje akt o Objavljivanju podataka i informacija Banke na dan 31.12.2013. godine.
Pomenuti akt se javno objavljuje na internet adresi Banke (www.obs.rs).
Poslovno ime banke je: Opportunity banka a.d. Novi Sad
Matični broj Banke je 08761132 ; Poreski identifikacioni broj Banke je 101643574

Opportunity banka je nastala transformacijom štedionice Opportunity international a.d. Novi Sad u banku.
Na osnovu Zakona o bankama i drugim finansijskim organizacijama, Narodna banka Jugoslavije je 28. juna 2002. godine donela rešenje i izdala dozvolu za osnivanje Štedionice Opportunity international a.d. Novi Sad (u daljem tekstu Štedionica). Štedionica je registrovana kod Privrednog suda u Novom Sadu na osnovu upisa u sudski registar br. II Fi.2355/2002 od 02. jula 2002. godine
U skladu sa Zakonom o registraciji privrednih subjekata, Štedionica je Rešenjem Agencije za privredne registre BD. 30255/2005 prevedena u Registar privrednih subjekata
Narodna banka Srbije (u daljem tekstu NBS) je 02. decembra 2005. godine donela novi Zakon o bankama (u daljem tekstu: novi Zakon), koji je stupio na snagu 10.decembra 2005 godine i koji se primenjuje od 01.oktobra 2006. godine. Novi Zakon priznaje (i daje dozvolu) samo za banke i zabranjuje poslovanje drugim finansijskim organizacijama
U cilju usaglašavanja sa Zakonom o bankama, Skupština Štedionice je donela Odluku o konverziji iz štedionice u banku i podnela Plan konverzije na odobrenje NBS 09. marta 2006. godine, a na isti je dobila saglasnost 10.aprila 2006. godine
Na dan 08. decembra 2006. godine NBS je izdala preliminarno odobrenje za rad br.10824 kojim se odobrava osnivanje Opportunity banke a.d. Novi Sad koja će biti legalni naslednik svih prava i obaveza Štedionice
Na dan 07. februara 2007. godine NBS je izdala dozvolu za rad br.2683 Opportunity banci a.d. Novi Sad
Rešenjem Agencije za privredne subjekte BD 24798/2007 od 20.04.2007. Štedionica Opportunity International a.d. Novi Sad menja naziv u Opportunity banka a.d. Novi Sad

Poslovanje

U skladu sa novim Zakonom o bankama, Banka obavlja sledeće aktivnosti:

- Depozitne poslove (primanje i polaganje depozita)
- Kreditne poslove (davanje i uzimanje kredita)
- Devizne, devizno-valutne i menjačke poslove
- Poslove platnog prometa
- Izdavanje garancija, avala i drugih oblika jemstava
- Obavljanje transakcija sa hartijama od vrednosti i posredovanje u tim transakcijama
- I druge vrste bankarskih usluga, u skladu s osnivačkim aktom i Statutom Banke

Banka poslovanje obavlja u sedištu u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja 2a, i preko svojih filijala u Novom Sadu, Beogradu, Novom Beogradu, Nišu, Kragujevcu, Jagodini, Subotici, Čačku i Kruševcu i poslovnih jedinica u Zrenjaninu, Somboru, Leskovcu, Kraljevu, Pirotu, Vranju, Šapcu, Valjevu, Užicu, Zaječaru, Kragujevcu i Prijepolju, što je ukupno 9 filijala i 12 poslovnih jedinica.
Na dan 31.12.2013. Banka je imala 200 zaposlenih radnika (2012:198)

2. Strategija Banke i politike za upravljanje rizicima

2.1 Strategija upravljanja rizicima

Strategija upravljanja rizicima predstavlja deo ukupnog sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju i usklađena je sa poslovnom politikom i strategijom Banke. Ovu strategiju čini jedan ili više dokumenata kojima se uređuje jedinstveno i dosledno upravljanje rizicima banke na dugoročnoj osnovi i kojima je određen odnos banke prema rizicima kojima je ona u svom poslovanju izložena ili može biti izložena, uključujući i rizike koji proizilaze iz makroekonomskog okruženja u kome banka posluje. Strategija za upravljanje rizicima sadrži:

- pregled i definicije svih rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena;
- dugoročne ciljeve u upravljanju rizicima utvrđene poslovnom politikom i strategijom banke, kao i sklonost ka rizicima određenu u skladu sa tim ciljevima;
- osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima;
- osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala banke.

Strategija upravljanja rizicima se primenjuje na nivou banke. Dokument se periodično razmatra i po potrebi revidira, a najmanje u slučaju izmene regulatornih zahteva, značajnijih izmena Plana poslovanja, Strategije upravljanja kapitalom ili makroekonomskog okruženja u kome Banka posluje. Kao najznačajniji rizici kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju identifikuju se sledeći rizici:

1. Rizik likvidnosti - mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospele obaveze, i to zbog:
povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava) ili otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).

2. Kreditni rizik – mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik uključuje i:

Rezidualni rizik - koji predstavlja rizik da primenjene tehnike ublažavanja kreditnog rizika budu manje efikasne nego što se očekivalo, odnosno da njihova primena nedovoljno utiče na umanjenje rizika kojima je Banka izložena.

***Rizik smanjenja vrednosti potraživanja (dilution risk*)** jeste mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku.

Rizik izmirenja/isporuke jeste mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu transakcija vezanih za dužničke ili vlasničke hartije od vrednosti (izuzev repo i reverse repo ugovora i ugovora o davanju i uzimanju u zajam hartija od vrednosti) kod kojih postoji neusklađenost između momenta isplate i isporuke, kao i po osnovu neizmirenih transakcija kao posledica neizvršavanja obaveze druge ugovorne strane po transakcijama slobodne isporuke na unapred ugovoreni datum.

Rizik druge ugovorne strane jeste mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transakciji.

3. Kamatni rizik – rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled promena kamatnih stopa;

4. Tržišni rizici - mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki usled kretanja cena na tržištu. Tržišni rizici obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

5. Rizik izloženosti Banke tj. rizik koncentracije – rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom faktoru ili vrsti rizika, kao što su:

- velike izloženosti (izloženosti prema jednom licu ili prema grupi međusobno povezanih lica, kao i rizike izloženosti banke prema licima povezanim sa Bankom),
- grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su: privredni sektori - grane, geografska područja, vrste proizvoda i aktivnosti i sl,
- instrumenti kreditne zaštite, uključujući i ročnu i valutnu neusklađenost između velikih izloženosti i instrumenata kreditne zaštite tih izloženosti, itd.

6. Rizici ulaganja Banke – obuhvataju rizike ulaganja Banke u druga pravna lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva;

7. Rizik zemlje – rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od tog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica. Rizik zemlje obuhvata sledeće rizike:

- političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti banke da naplati potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji;
- rizik transfera, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

8. Operativni rizik – rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke koji su posledica propusta (nenamernih i namernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik.

Pravni rizik podrazumeva mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke proisteklih iz sudskih sporova po osnovu neispunjenja ugovornih i zakonskih obaveza, kao i usled kazni i sankcija izrečenih od strane nadležnog regulatornog tela.

9. Rizik usklađenosti poslovanja – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propuštanja Banke da svoje poslovanje uskladi sa zakonom, podzakonskim aktima,

svojim internim aktima, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i sa pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

10. Reputacioni rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled gubitka poverenja javnosti, odnosno nepovoljnog stava javnosti o poslovanju Banke, nezavisno da li za to postoji osnov ili ne.

11. Strateški rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, njihovog neadekvatnog sprovoĊenja, kao i usled promena u okruţenju u kojem Banka posluje ili izostanka odgovarajućih reakcija Banke na te promene.

12. Rizik opcija predstavlja rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu gubitaka u okviru pozicija u opcijama usled kretanja cena opcija na tržištu. Dugoročni cilj banke u upravljanju rizicima je da se minimiziraju negativni efekti na finansijski rezultat i kapital banke usled izloženosti banke rizicima, jer negativni efekti mogu prouzrokovati kako direktne gubitke prihoda i kapitala, tako i ograničiti sposobnost banke da ostvaruje zacrtane ciljeve.

13. Rizici koji nastaju po osnovu aktivnosti koje je banka poverila trećim licima

Pod ovim vrstama aktivnosti smatraju se aktivnosti koje banci omogućavaju obavljanje poslova regulisanih Zakonom o bankama, kao i aktivnosti u vezi s platnim prometom koje banka može poveriti u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet, a ne smatraju se nabavka robe i standardizovanih usluga kao što su usluge u vezi s korišćenjem telekomunikacija, usluge oglašavanja, usluge čišćenja, usluge ispitivanja tržišta i sl.

14. Rizici koji nastaju po osnovu uvođenja novih proizvoda/usluga

Predstavlja sve vrste rizika koji nastaju po osnovu uvođenja novih proizvoda ili usluga, uključujući i nove aktivnosti u vezi s procesima i sistemima banke. Banka će svojim internim aktima definisati šta se smatra novim proizvodima ili uslugama kao i proces donošenja odluke o uvođenju tih proizvoda, odnosno usluga.

Banka uspostavlja sveobuhvatan i pouzdan sistem za upravljanje rizicima koji je u potpunosti integrisan u sve poslovne aktivnosti banke i koji obezbeđuje da rizični profil banke bude u skladu s unapred definisanom sklonošću banke ka rizicima. Banka upravlja rizicima uvođenjem politika i procedura, interne regulative, kao i uspostavljanjem limita za nivoe rizika koji su prihvatljivi za Banku.

Upravni odbor je nadležan i odgovoran za uspostavljanje jedinstvenog sistema upravljanja rizicima i nadzor nad tim sistemom, usvajanje strategije i politika upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, uspostavljanje sistema unutrašnjih kontrola, nadzor nad radom Izvršnog odbora, kao i sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala.

Izvršni odbor je nadležan i odgovoran za sprovođenje strategije i politika upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, usvajanje i analizu efikasnosti primene procedura za upravljanje rizicima, kojima se bliže definiše proces identifikacije, merenja, ublažavanja, praćenja i kontrole i izveštavanja o rizicima kojima je Banka izložena, kao i izveštavanje Upravnog odbora o efikasnosti primene definisanih procedura upravljanja rizicima.

Sektor rizika identifikuje, meri, procenjuje i upravlja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Sektor je odgovoran za implementiranje i održavanje procedura vezanih za rizike, čime se

obezbeđuje nezavisni proces kontrole. Ova jedinica takođe obezbeđuje kompletno obuhvatanje rizika u sistemu merenja i izveštavanja o riziku.

Odbor za praćenje poslovanja banke je nadležan i odgovoran za analizu i nadzor primene i adekvatnog sprovođenja usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sistema unutrašnjih kontrola. Izveštava Upravni odbor o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se one otkloniti.

Kreditni odbor odlučuje o kreditnim zahtevima u okvirima utvrđenim aktima Banke, prateći izloženost Banke kreditnom, kamatnom i valutnom riziku

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki i predlaže mere za upravljanje kamatnim rizikom i posebno, rizikom likvidnosti. Takođe, on je primarno odgovoran za finansiranje i likvidnost Banke.

Odbor za rizike nadgleda aktivnosti banke i efikasnost sistema za upravljanje rizicima (Analizira kvartalne i ostale izveštaje Sektora rizika koji se dostavljaju Upravnom odboru na razmatranje i usvajanje; Razmatra poštovanje limita rizika banke; Razmatra izveštaje o trendovima u rizicima; Razmatra rezultate stres testiranja; Razmatra izveštaje o delikvenciji i naplati; Razmatra status najvećih problematičnih kredita itd.)

Unutrašnja revizija sprovodi nezavisno vrednovanje sistema upravljanja rizicima, i vrši redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola.

Banka permanentno prati i meri kapacitet prihvatljivog nivoa izloženosti rizicima uzimajući u obzir ukupnu izloženost svim tipovima rizika i aktivnostima.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali novi rizici. Ove informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru i Izvršnom odboru. Izveštaji sadrže ukupnu kreditnu izloženost, prognozu plasmana, odstupanja od postavljenih limita, merenje tržišnog rizika, racija likvidnosti i promene profila rizika.

2.2. Ciljevi i principi upravljanja rizikom likvidnosti

Osnovni cilj je smanjenje rizika likvidnosti na najmanju moguću meru putem planiranja priliva i odliva novčanih sredstava, praćenjem likvidnosti i donošenjem odgovarajućih mera za sprečavanje i otklanjanje uzroka nelikvidnosti, odnosno izbegavanje mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospele obaveze.
Ciljevi upravljanja likvidnošću banke su:

- dnevno ispunjavanje svih obaveza povezanih sa novčanim odlivima,
- izbegavanje pribavljanja sredstava po ceni koja je viša od tržišne ili pribavljanja sredstava prodajom imovine po ceni koja je niža od tržišne,
- ispunjavanje zakonskih propisa i odluka kojima se uređuje područje likvidnosti.
- Upravljanje rizikom likvidnosti Banka bazira se na sledećim principima:
- Procenjivanje rizika likvidnosti po najznačajnijim valutama: RSD i EUR Pod značajnim valutama se smatraju one u kojima banka ima više od 1% ukupnih sredstava. Ostalim valutama će se upravljati zajedno. Procena rizika likvidnosti po drugim valutama sem značajnih se može vršiti na zahtev ALCO odbora.
- Obezbeđenje stabilnosti i diverzifikacija izvora finansiranja odnosno usklađivanje odnosa depozitnih izvora sa plasmanima. Nesklad izvora finansiranja dopunjuje se međubankarskim zaduživanjem uz korišćenje domaćeg i inostranog tržišta i drugih izvora odobrenih od strane Izvršnog odbora.

- Rešavanje privremenih i dugoročnih kriza likvidnosti
- Izrade i periodičnog testiranja Plana poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja sa procenom njegove efikasnosti i adekvatnosti(Contingency funding plan – CFP) i u daljem tekstu Plan je pod skraćenim nazivom CFP.
- Rukovođenja i organizacije procesa upravljanja rizikom likvidnosti u kojem prevashodno učestvuju:
    - Upravni odbor banke
    - Izvršni odbor banke
    - ALCO odbor
    - Odbor za upravljanje rizicima
    - Sektor rizika
    - Odeljenje za trgovanje i ALM

Banka identifikuje, prati i procenjuje rizik likvidnosti po značajnim valutama u kojima posluje i ukupno za sve valute, primenom GAP analize koja podrazumeva merenje razlike između sredstava i obaveza Banke u određenom periodu vremena i praćenjem definisanih pokazatelja likvidnosti i primenom racio analize, odnosno utvrdjivanje i pracenje internih limita.

U cilju obezbeđenja efikasnog sistema praćenja i kontrole rizika likvidnosti, Banka je uspostavila sistem limita. Izloženost riziku likvidnosti Banka održava na prihvatljivom nivou poštovanjem interno i eksterno propisanih limita. Banka definiše interne limite kao maksimalni dozvoljeni nivo neusklađenosti novčanih tokova aktive i pasive za određeni vremenski period, i kao maksimalni nivo interno definisanih racia likvidnosti. U cilju održavanja minimuma dnevne i mesečne likvidnosti Banka se pridržava kriterijuma propisanih od strane Narodne banke Srbije, tako da dnevni i mesečni pokazatelji likvidnosti ne budu manji od regulatorno propisanih limita.
Sektor rizika redovno prati izloženost Banke riziku likvidnosti i izveštava Odbor za upravljanje aktivom i pasivom u cilju održavanja ovih rizika na nivou utvrđenih limita.

2.2.1. Organizacija upravljanja rizikom likvidnosti

Organi upravljanja Banke su odgovorni za formiranje i obezbeđenje preduslova za adekvatno funkcionisanje sistema i postupaka upravljanja rizikom likvidnosti.

Rukovođenja i organizacije procesa upravljanja rizikom likvidnosti u kojem prevashodno učestvuju:

Upravni odbor banke usvaja Politiku upravljanja likvidnošću

Izvršni odbor banke

- odobrava usvaja proceduru za upravljanje rizikom likvidnosti
- usvaja metode upravljanja rizikom
- obezbeđuje poštovanje principa na bazi kojih se upravlja rizikom likvidnosti
- vrši identifikaciju faktora od značaja za upravljanje rizikom likvidnosti
- preduzima mere i aktivnosti u interesu poštovanja preciziranih limita rizika likvidnosti
- analizira efikasnost sistema upravljanja rizikom likvidnosti i po potrebi inicira aktivnosti i preduzima mera u interesu njegovog unapređenja
- sprovodi akta usvojena od strane Upravnog Odbora,
- odobrava odluke ALCO odbora,

Odbor za upravljanje rizicima

- analizira primenu i adekvatnost sistema upravljanja rizikom likvidnosti,
- razmatra izveštaje o izloženosti Banke riziku likvidnosti i trendovima rizika
- razmatra usklađenost sa utvrđenim limitima
- saglašava se metodologijom stres testiranja
- razmatra rezultate stres testiranja

ALCO odbor

- prati izloženost banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki
- usvaja interne limite likvidnosti

- razmatra usklađenost sa utvrđenim limitima
- predlaže mere za upravljanje rizikom likvidnosti,
- usvaja metodologiju stres testiranja
- razmatra rezultate stres testiranja.

Sektor rizika

- Odobrava limite likvidnosti pre predlaganja ALCO odboru i njihovog konačnog usvajanja
- prati definisane limite likvidnosti i obaveštava ALCO odbor u slučaju njihovog prekoračenja
- predlaže parametre za stres testove
- izrađuje metodologiju stres testova
- vrši stres testove testove i izveštava o rezultatima stres testova

Odeljenje za trgovanje i ALM

- upravlja operativnom likvidnošću banke
- definiše, obračunava, prati i obaveštava o kretanjima definisanih pokazatelja likvidnosti i obaveštava ALCO o njima
- definiše metodologiju dnevne, mesečne, tromesečne i godišnje projekcije novčanih tokova i vrši istu
- izrađuje metodologiju GAP analiza i priprema GAP analize likvidnosti
- daje predloge za utvrđivanje limita likvidnosti
- daje predloge za unapređenje likvidnosti banke
- obračunava dnevni/mesečni pokazatelj likvidnosti banke i šalje izveštaje u NBS i korisnicima unutar banke
- izradjuje Pregled 50 najvećih deponenata Banke i šalje izveštaj NBS i korisnicima unutar banke

Odeljenje interne revizije

- vrši redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja rizikom likvidnosti na osnovu godišnjih planova Interne revizije

Odljenje za informacione tehnologije i razvoj

- uspostavljanja i razvija informacioni sistem Banke koji omogućava efikasnu razmenu podataka za blagovremeno i kontinuirano upravljanje rizikom likvidnosti a na osnovu zahteva koje definišu odgovorni Sektori / Direkcije u svom delu poslovanja.

Ostale direkcije

- obezbeđuju neophodne inpute za upravljanje likvidnošću gore definisanim organizacionim jedinicama
- vrše mere poboljšanja likvidnosti koje donosi ALCO

2.2.2. Ublažavanje rizika likvidnosti

Mere za pribavljanje nedostajućih sredstava u slučaju kratkoročnog smanjenja likvidnosti banke/ugrozavanja likvidnosti u određenoj valuti

- Uzimanje kratkoročnih depozita sa međubankarskog tržišta
- Prodaja hartija od vrednosti iz trgovine i raspoloživih za prodaju shodno redosledu dospeća, razlici između kupovne i prodajne cene i shodno brzini moguće realizacije
- Zaustavljanje obnavljanja dospelih međubankarskih kredita koji se daju drugim banakama tokom ograničenog perioda
- Uzimanje kredita na osnovu zaloge hartija od vrednosti na tržištu (lombardni krediti kod NBS)
- Limitiranje, a u slučaju potrebe, i zamrzavanje realizacije novog aktivnog poslovanja sa primarnim klijentima (krediti itd.)
- Racionalizacija prodaje i/ili otkupa efektivnog stranog novca
- Smanjenje troškova banke
- Revidiranje optimuma gotovog novca koji se nalazi u filijalama
- Uzimanje depozita uz obezbeđenje
- Korišćenje dozvoljenog prekoračenja po korespodentnim računima

- Povlačenje neiskorišćenih kreditnih linija
- Uzimanje kratkoročnih kredita na međubankrskom tržištu
- Valutne svop transakcije
- Repo transakcije

U slučaju dugotrajnih problema likvidnosti Banke i eskalacije situacije u krizi likvidnosti, Banka pored gore navedenih mera preduzima i sledece korake

- smanjenje obnavljanja depozita koji se plasiraju bankama na međubankarskom tržištu po dospeću, na sledeće načine:
  - ako je neophodno, dogovor o njihovoj prevremenoj isplati,
  - davanje novih depozita samo u okviru obaveznog iznosa cene ponude (shodno pravilima referentnih banaka), samo tokom veoma kratkog roka,
- prodaja i zaloga drugih delova portfolija hartija od vrednosti, bez obzira na uticaj na bilans uspeha,
- prodaja, ili zaloga, drugih sredstava, npr. delova kreditnog portfolija, nekretnina itd.
- uzimanje dugoročnih kredita na međubankarskom tržišu
- povećanje osnovnog kapitala banke

2.2.3. Izveštavanje o riziku likvidnosti

Banka vrši interno i eksterno izveštavanje o riziku likvidnosti i uspostavljanjem sistema redovnog izveštavanja Upravnog odbora, Odbora za praćenje poslovanja, Izvršnog odbora kao i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, omogućava se blagovremeno i adekvatno upravljanje rizikom likvidnosti.
U smislu internog izveštavanja Sektor rizika dostavlja Izveštaj o riziku likvidnosti Upravnom i Izvršnom odboru, Odboru za praćenje poslovanja i Odboru za upravljanje aktivom i pasivom.
Eksterno izveštavanje o upravljanju rizikom likvidnosti Banka vrši saglasno regulativi Narodne Banke Srbije i zahtevima Opportunity International.

2.3. Ciljevi i principi upravljanja kreditnim rizikom

Kreditni rizik Banke je uslovljen finansijskim stanjem i kreditnom sposobnošću dužnika kao i kvalitetom sredstava obezbeđenja potraživanja Banke.

Kreditni rizik se ne može izbeći u celosti već se može samo držati u određenim okvirima koji su prihvatljivi za Banku. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Prilikom preuzimanja rizika pri odobravanju plasmana Banka procenjuje mogućnost nastanka gubitaka sa ciljem da se obim rezerve za procenjene gubitke po osnovu odobrenih plasmana održava u okvirima koje može da podnese kapital i finansijski rezultat Banke. Pri ostvarivanju navedenog cilja Banka se vodi principima u okviru Strategije upravljanja rizicima i Strategije i plana kapitala.

Banka ima usvojenu proceduru upravljanja kreditnim rizikom, kao i niz internih akata koji detaljnije regulišu upravljanje kreditnim rizikom u pojedinim segmentima, u cilju uspostavljanja adekvatnog procesa upravljanja kreditnim rizikom Banke i njegovog minimiziranja odn. održavanje kvaliteta portfolija banke.

To je integrisan proces koji obuhvata:

-Identifikovanje kreditnig rizika

-Merenje, odnosno procenu kreditnog rizika

-Kontrolu kreditnog rizika

-Monitoring kreditnog rizika

-Izveštavanje o kreditnom riziku

Proces upravljanja kreditnim rizikom uključuje sledeće:

1) Upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnog plasmana dužnika Banke
2) Upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija Banke

2.3.1. Organizacija upravljanja kreditnim rizikom

U upravljanju kreditnim rizikom učestvuju:

- Organizacione jedinice Banke: Sektor poslovnog razvoja, Sektor finansija, Odeljenje pravnih poslova, Odeljenje kontrole usklađenosti poslovanja, Sektor rizika, Sektor bankarskih operacija, Odeljenje informacionih tehnologija
- Organi Banke: Upravni odbor Banke, Izvršni odbor Banke, Odbor za reviziju, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke, Kreditni odbori Banke, Odbor za upravljanje rizicima, svaki u domenu svojih nadležnosti.

Banka je uspostavila funkciju upravljanja kreditnim rizikom primerenu svojoj veličini, vrsti i složenosti poslova koje obavlja, kao i visini kreditnog rizika kojem je ili može biti izložena.

Organizacija upravljanja kreditnim rizikom definisana je Kreditnom politikom i njenim pratećim dokumentima i regulativom, a posebnim pravilnikom je regulisan rad kreditnih odbora Banke.

2.3.2. Ublažavanje kreditnog rizika

Ublažavanje kreditnog rizika vrši se korišćenjem tehnika ublažavanja kreditnog rizika shodno Odluci NBS o adekvatnosti kapitala banaka. Banka može koristiti više od jednog instrumenta kreditne zaštite za smanjenje kreditnog rizika po osnovu jedne izloženosti pod uslovom da tu izloženost podeli tako da svaki njen deo bude pokriven jednim instrumentom kreditne zaštite. Obračun iznosa aktive ponderisane kreditnim rizikom za svaki tako pokriven deo vrši se u svemu u skladu sa odredbama pomenute Odluke o adekvatnosti kapitala.

Ublažavanje rizika se postiže:
doslednom primenom postupaka identifikovanja, merenja i procene rizika od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke i organa Banke navedenih u ovom dokumentu, analiziranjem stanja i strukture, tj. kvaliteta kreditnog portfolija Banke, praćenjem izmena stanja i strukture kreditnog portfolija Banke, predlaganjem i kontinuiranim analiziranjem, od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke, mera za otklanjanje uzroka koji dovode do nastanka rizika, kao i utvrđivanjem, od strane nadležnih organa Banke, nadležnosti i postupaka Banke u slučaju povećanja nivoa kreditnog rizika.
Osnovne tehnike ublažavanja kreditnog rizika na nivou pojedinčanog plasmana su:
-limiti izloženosti (eksterni i interni limiti, limiti na bazi procene kreditne sposobnosti itd.)
-definisanje rizičnih profila za svaki proizvod i svaki tip klijenta Banke
-diversifikovanje ulaganja
-adekvatni instrumenti obezbeđenja (regulisano internim aktima Banke)

Posebnim dokumentom regulisan je i proces kontinuiranog monitoring kredita u portfoliju Banke kao i njegova frekvencija, način evidentiranja i preduzimanja adekvatnih mera.

2.3.3. Izveštavanje o kreditnom riziku

Banka izrađuje izveštaje koji se odnose na praćenje kreditnog rizika na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou

Uprava banke praćenjem različitih izveštaja prati ukupnu kreditnu izloženost, odnosno kvalitet svog portfolija i to kroz sledeće izveštaje:

1. Dnevni izveštaj koji prikazuje trend kašnjenja u otplati kredita preko 5 odnosno 15 dana, po savetniku klijenata, filijalama i na nivou cele banke

2. Nedeljni, „Portfolio at risk“ izvestaj koji prikazuje ukupan portfolio i broj klijenata na nivou cele banke, filijale, savetnika za klijente, kao i iznos rizičnog portfolija koji je u kasnjenju preko 5, odnosno 15 dana

3. Nedeljni izvestaj koji prikazuje kasnjenje u otplati kredita po proizvodima i različitim vremenskim segmentima docnje. Risk menadžer prati podatke iz ovog izveštaja na dnevnom nivou

4.Nedeljni izveštaj koji prikazuje sve kredite koji su u kašnjenju preko 30 dana

5.Mesečni portfolio izveštaj koji prikazuje izloženost i broj kredita po proizvodima, sektorsku izloženost, izloženost po filijalama, kvalitet portfolija (klasifikaciji kredita), iznosu i broju kredita isplaćenih u poslednjem mesecu.

6.Kvartalni izveštaj isplaćenih kredita, preko određenog limita, sa opisom namene kredita.

7.Godišnji izvestaj kredita isplaćenih, preko određenog limita, za potrebe menadžment monitoringa velikih kredita

Svi izveštaji koji se izrađuju u skladu sa Odlukom NBS o izveštavanju banaka su u rokovima i formi propisanim tom Odlukom

2.4. Ciljevi i principi upravljanja deviznim rizikom

Osnovni cilj procesa upravljanja deviznim rizikom Banke je da ostvari maksimalno kvalitetan odnos rizika i prinosa u granicama pažljivo definisanih limita kroz uspostavljanje i unapređenje internog sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, minimiziranje i eliminisanje uticaja faktora koji mogu dovesti ugroziti finansijski rezultat Banke, te usklađivanje sa međunarodnim standardima poslovanja.

Upravljanje deviznim rizikom sprovodi se formiranjem adekvatnog okruženja u Banci za upravljanje deviznim rizikom u smislu formalizovanja aktivnosti i instrumenata za upravljanje deviznim rizikom, obezbeđenja ažurne dokumentacione osnove za sagledavanje, analizu i praćenje deviznog rizika, te definisanja nadležnosti i odgovornosti organizacionih delova za upravljanje deviznim rizikom. Upravljanje se sprovodi u smislu mera i aktivnosti u uslovima probijanja definisanih limita i poslovanja Banke u zoni visokog rizika.

Devizni rizik predstavlja verovatnoću nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promene vrednosti deviznih kurseva.
Izloženost deviznom riziku u određenoj valuti predstavlja potencijalne promene u vrednosti potraživanja i obaveza Banke u određenoj valuti koje se mogu pripisati promenama u kursu za tu valutu.

U cilju obezbeđenja efikasnog sistema praćenja i kontrole deviznog rizika, uspostavljen je sistem eksterno (NBS regulative) i interno propisanih limita čije poštovanje obezbeđuje održavanje izloženosti

deviznom riziku na prihvatljivom nivou. Visina limita deviznog rizika utvrđena je na bazi odnosa između aktive i pasive, tako da odnos ukupne neto otvorene devizne pozicije (uključujući i apsolutnu vrednost neto otvorene pozicije u zlatu) na kraju svakog radnog dana i kapitala Banke ne bude veći od regulatorno propisanog limita.
Utvrđeni limiti se revidiraju najmanje jednom godišnje na nivou banke, odobravaju se i usvajaju od strane Izvršnog odbora.
Banka uspostavlja sistem upravljanja deviznim rizikom koji je deo jedinstvenog sistema upravljanja rizicima.
Upravljanje deviznim rizikom vrši se u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima OBS.
Upravljanje deviznim rizikom obuhvata usklađivanje neto otovorene pozicije Banke kroz proces praćenja i planiranja transakcija izloženih deviznom riziku. Banka upravlja deviznim rizikom dnevno, mesečno i kvartalno.
Upravljanje deviznim rizikom Banka bazira se na sledećim principima:

- Procenjivanje deviznog rizika po najznačajnijim valutama: RSD i EUR Pod značajnim valutama se smatraju one u kojima banka ima više od 1% ukupnih sredstava. Ostalim valutama će se upravljati zajedno. Procena deviznog rizika po drugim valutama sem značajnih se može vršiti na zahtev ALCO odbora.
- Upravljanje deviznim rizikom Banke mora biti u saglasnosti sa limitima postavljenim od strane Narodne banke Srbije i limitima postavljenim od same Banke, pri čemu profitabilnost Banke nije ugrožena.
- Limiti deviznog rizika se utvrđuju na onom nivou pri kom Banka neće imati značajne gubitke zbog kretanja kursa stranih valuta u odnosu na dinar.
- Rukovođenja i organizacije procesa upravljanja deviznim rizikom

2.4.1. Organizacija upravljanja deviznim rizikom

Rukovođenja i organizacije procesa upravljanja deviznim rizikom u kojem prevashodno učestvuju:

Upravni odbor banke

- usvaja Politiku upravljanja deviznim rizikom

Izvršni odbor banke

- usvaja procedure za upravljanje deviznim rizikom
- usvaja metode upravljanja rizikom,
- obezbeđuje poštovanje principa na bazi kojih se upravlja deviznim rizikom
- vrši identifikaciju faktora od značaja za upravljanje deviznim rizikom
- preduzima mere i aktivnosti u interesu poštovanja preciziranih limita deviznog rizika
- analizira efikasnost sistema upravljanja deviznim rizikom i po potrebi inicira aktivnosti i preduzima mera u interesu njegovog unapređenja
- sprovodi akta usvojena od strane Upravnog Odbora,
- odobrava odluke ALCO odbora,

Odbor za upravljanje rizicima

- analizira primenu i adekvatnost sistema upravljanja deviznim rizikom,
- razmatra izveštaje o izloženosti Banke deviznom riziku i trendovima rizika
- razmatra usklađenost sa utvrđenim limitima
- saglašava se sa metodologijom stres testiranja
- razmatra rezultate stres testiranja
- saglašava se sa predloženim merama ALCO odbora
- usvaja limite ALCO odbora

ALCO odbor

- prati izloženost banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki
- razmatra usklađenost sa utvrđenim limitima

- predlaže mere za upravljanje deviznim rizikom,
- usvaja metodologiju stres testiranja.
- razmatra rezultate stres testiranja

Sektor rizika

- predlaže limite deviznog rizika na usvajanje ALCO odboru
- prati definisane limite i obaveštava ALCO odbor u slučaju njihovog prekoračenja
- izrađuje metodologiju stres testova
- predlaže parametre za stres testove
- vrši stres testove i izveštava o rezultatima stres testova

Odeljenje za trgovanje i ALM

- upravlja operativno deviznom pozicijom banke u skladu sa definisanim limitima
- definiše, obračunava, prati i obaveštava o kretanjima definisanih pokazatelja deviznog rizika ALCO odbor
- definiše metodologiju projekcije otvorene pozicije banke u skladu sa metodologijom projekcije novčanih tokova i vrši istu
- izrađuje metodologiju GAP analiza i priprema GAP analize otvorene pozicije
- daje predloge za unapređenje procesa upravljanja deviznim rizikom
- obračunava dnevni/mesečni pokazatelj deviznog rizika, kontroliše izveštaje u NBS i šalje izveštaje korisnicima unutar banke

Odeljenje interne revizije

- vrši redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja deviznim rizikom na osnovu godišnjih planova Interne revizije

Odeljenje za IT i razvoj

- uspostavljanja i razvija informacioni sistem Banke koji omogućava efikasnu razmenu podataka za blagovremeno i kontinuirano upravljanje deviznim rizikom, a na osnovu zahteva koje definišu odgovorni Sektori / Direkcije u svom delu poslovanja.

Ostale organizacione jedinice

- obezbeđuju neophodne inpute za upravljanje deviznim rizikom gore definisanim organizacionim jedinicama
- vrše mere poboljšanja upravljanja deviznim rizikom koje donosi ALCO.

2.4.2. Izveštavanje o deviznom riziku

Banka vrši interno i eksterno izveštavanje o deviznom riziku uspostavljanjem sistema redovnog izveštavanja omogućava se blagovremeno i adekvatno upravljanje deviznim rizikom.

U smislu internog izveštavanja Sektora za rizike dostavlja Izveštaj o deviznom riziku Upravnom i Izvršnom odboru, Odboru za praćenje poslovanja i Odboru za upravljanje aktivom i pasivom.

Eksterno izveštavanje o upravljanju deviznim rizikom Banka vrši saglasno regulativi Narodne Banke Srbije i zahtevima Opportunity International.

2.4.3. Mere zaštite od deviznog rizika

Sprovođenjem mera za ublažavanje deviznog rizika, rizik se održava na prihvatljivom nivou za procenjeni rizični profil Banke.

U zavisnosti od uzroka i stepena konstatovanog poremećaja deviznog rizika, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom će predlagati Izvršnom odboru sledeće mere i aktivnosti (pojedinačno i/ili kumulativno), te definisati odgovornosti unutar banke za realizaciju tih aktivnosti:

- Limitiranje iznosa dinarskih kredita i depozita sa valutnom klauzulom,
- Kupovina, odnosno prodaja deviza,
- Odlaganje plasmana sa valutnom klauzulom,
- Povećana aktivnost na naplati plasmana sa valutnom klauzulom,

- Predlaganje ostalih mera na duži rok u cilju svođenja i održavanja deviznog rizika na prihvatljiv nivo.

2.5. Ciljevi i principi upravljanja rizikom koncentracije

Rizik koncentracije je rizik koji direktno ili indirektno proizlazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika.

Rizik koncentracije odnosi se na:
– velike izloženosti

– grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, geografska područja, vrste proizvoda i sl.;

– instrumente kreditne zaštite, uključujući i ročnu i valutnu neusklađenost između velikih izloženosti i instrumenata kreditne zaštite tih izloženosti.

Banka kontrolu rizika koncentracije vrši uspostavljanjem odgovarajućih limita izloženosti koji joj omogućavaju diversifikaciju kreditnog portfolija.

Ublažavanje rizika koncentracije banka sprovodi aktivnim upravljanjem kreditnim portfoliom, kao i prilagođavanjem uspostavljenih limita.

2.5.1. Organizacija upravljanja rizikom koncentracije

Radi adekvatnog upravljanja rizikom koncentracije - izloženosti, Banka formira organizacionu strukturu koja odgovara obimu, vrsti i složenosti poslova koje ona obavlja i koja omogućava ostvarivanje utvrđenih ciljeva i principa upravljanja ovim rizikom. U upravljanju ovim rizikom učestvuju: Sektor poslovnog razvoja, Odbori banke (Upravni, Izvršni, Kreditni odbori, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, Odbor za upravljanje rizicima), Sektor rizika, mreža filijala i poslovnih jedinica kao i ostali organizacioni delovi banke posredno uključeni u proces upravljanja rizikom koncentracije

2.5.2. Ublažavanje rizika koncentracije

Ublažavanje rizika koncentracije Banka sprovodi aktivnim upravljanjem kreditnim portfoliom, kao i prilagođavanjem nivoa izloženosti Banke uspostavljenim limitima izloženosti. Radi obračuna limita izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica Banka može umanjiti izračunatu izloženost (u skladu s odredbama Odluke o upravljanju rizicima) za:

1) efekte tehnika ublažavanja kreditnog rizika

2) odrežene izloženosti

2.5.3. Izveštavanje o riziku koncentracije

Sektor rizika izveštava Odbor za upravljanje rizicima pri Upravnom odboru o:

1. Stanju pokazatelja rizika koncentracije

2. Statusu implementacije usvojenih mera za ublažavanje rizika

Takođe, u okviru Sektora rizika, na bazi podataka iz postojeće baze Banke, a u skladu sa Metodologijom NBS za izradu izveštaja o velikim izloženostima banke, izrađuju se propisani izveštaji (VI-LI i VI-GPL) i odgovara za sveobuhvatnost i tačnost istih. Same izveštaje o velikim izloženostima tj. izveštaje koji se na obrascima:

- VI-LI – obrazac o velikim izloženostima banke prema limitima izloženosti i

- VI-GPL – obrazac o velikim izloženostima prema grupi povezanih lica,

u vidu elektronske poruke, u propisanom formatu i u propisanim rokovima, Narodnoj banci Srbije dostavlja ovlašćeno lice iz IT sektora.

2.6. Ciljevi i principi upravljanja rizicima ulaganja Banke

Rizici ulaganja Banke obuhvataju rizike njenih ulaganja u druga pravna lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i rizike ulaganja u sopstvena osnovna sredstva.
Cilj upravljanja rizicima ulaganja sastoji se u tome da Banka identifikuje ukupni obim sopstvenih ulaganja u udelima i/ili akcijama drugih pravnih lica kao i u sopstvena osnovna sredstva i da taj obim ulaganja održava u propisanim granicama u odnosu na svoj kapital (u skladu sa: odredbama Zakona o bankama, Odlukom NBS o upravljanju rizicima ili interno propisanim limitima).

Cilj upravljanja rizikom ulaganja je:

1. uspostavljanje i unapređenje internog sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju;
2. minimiziranje i/ili eliminisanje uticaja faktora koji mogu dovesti do gubitaka, odnosno ugroziti finansijski rezultat Banke usled ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva;
3. usklađivanje sa međunarodnim standardima poslovanja;
4. ostvarenje veće stope profitabilnosti uz prihvatljiv nivo rizika ulaganja.

Banka prati i razmatra odnos rizika ulaganja i ostalih vrsta rizika.

2.6.1. Organizacija upravljanja rizicima ulaganja Banke

Radi adekvatnog upravljanja rizicima ulaganja, Banka formira organizacionu strukturu koja odgovara obimu, vrsti i složenosti poslova koje ona obavlja i koja omogućava ostvarivanje utvrđenih ciljeva i principa upravljanja ovim rizicima. U upravljanju ovim rizicima učestvuju: organizacione jedinice Banke, sektori i službe čije poslovne aktivnosti obuhvataju ulaganja banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva, kao i organi Banke - Skupština Banke, Upravni odbor, Izvršni odbor, Odbor za praćenje poslovanja Banke, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

2.6.2. Ublažavanje rizika ulaganja Banke

Sprovođenjem mera za ublažavanje rizika ulaganja, rizik se održava na prihvatljivom nivou za procenjeni rizični profil Banke.

Ublažavanje rizika ulaganja u osnovna sredstva podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou i to putem:

- planiranja nabavke i otuđenja osnovnih sredstava na godišnjem nivou
- redovnim sprovođenjem popisa osnovnih sredstava i
- redovnim praćenjem vrednosti osnovnih sredstava.

U zavisnosti od konstatovanih uzroka i determinanti poremećaja rizika ulaganja, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom će Izvršnom odboru predlagati mere i aktivnosti za ublažavanje rizika ulaganja, a pre svega:

- uspostavljanje limita za pojedinačna ulaganja u druga pravna lica
- uspostavljanje limita za ulaganja u grupu povezanih pravnih lica

- ukupnih ulaganja Banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva
- prodaju uloga ili akcija u druga pravna lica,
- prodaja akcija ili udela, odnosno prodaja osnovnih sredstava,
- povećanje kapitala.

Na osnovu dobijenih informacija putem izveštaja Sektora rizika i predloga Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Izvršni odbor preduzima konkretne mere i aktivnosti na ublažavanju rizika ulaganja

2.6.3. Izveštavanje o rizicima ulaganja Banke

Uspostavljanjem sistema redovnog izveštavanja Upravnog odbora, Izvršnog odbora i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, omogućava se blagovremeno i adekvatno upravljanje rizikom ulaganja Banke.

Banka vrši interno i eksterno izveštavanje o riziku ulaganja.

Interno izveštavanje o riziku ulaganja, u vidu izveštaja Sektora rizika dostavlja se Upravnom, Izvršnom odboru i Odboru za upravljanje aktivom i pasivom.

Eksterno izveštavanje o upravljanju rizikom ulaganja, Banka vrši saglasno Odluci o izveštavanju banaka Narodne banke Srbije, kroz izveštaj UB pod nazivom „Pregled ulaganja banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva banke“. Navedeni izveštaj se dostavlja tromesečno Narodnoj banci Srbije u skladu sa rokovima koji su propisani Odlukom o izveštavanju banaka, donetom od strane NBS , u vidu elektronske poruke, u formatu i na način koji su propisani posebnim uputstvom kojim se uređuje elektronsko dostavljanje podataka Narodnoj banci Srbije.

2.7. Ciljevi i principi upravljanja rizikom zemlje

Rizik zemlje predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz inostranstva i posledica je političkih, ekonomskih i socijalnih prilika zemlje dužnika Banke. Rizik zemlje uključuje politički, ekonomski i rizik transfera.

Politički i ekonomski rizik predstavljaju mogućnost nastanak negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled pogoršanja makroekonomske stabilnosti određene zemlje, odnosno strukturnih promena ekonomije određene zemlje.

Rizik transfera predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti, a koje su utvrđene aktima državnih i drugih organizacija zemlje dužnika.

Rizik zemlje se ne odnosi isključivo na zemlju u kojoj se nalazi sedište dužnika Banke, već se uzima u obzir rizik zemlje od čijih subjekata se potražuju sredstva.

2.7.1. Organizacija upravljanja rizikom zemlje

U upravljanju ovim rizikom učestvuju: Upravni odbor, Izvršni odbor, Odbor za praćenje poslovanja Banke, Kreditni odbor Banke, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom , Odeljenje za trgovanje i ALM, Sektor

poslovnog razvoja, svaki u domenu svojih nadležnosti, kao i ostali organizacioni delovi koji posredno mogu učestvovati u upravljanju ovim rizikom.

2.7.2. Ublažavanje rizika zemlje

Sprovođenjem mera za ublažavanje rizika zemlje, rizik se održava na prihvatljivom nivou za procenjeni rizični profil Banke. Osnovne tehnike kontrole rizika su izbegavanje i smanjivanje rizika, odnosno minimiziranje gubitaka koji mogu nastati usled pogoršanja rejtinga zemlje.

U zavisnosti od konstatovanih uzroka i determinanti poremećaja rizika zemlje, Sektor rizika i Odbor za upravjanje aktivom i pasivom će predlagati Izvršnom odboru sledeće mere i aktivnosti (pojedinačno i/ili kumulativno):

- definisanje novih limita izloženosti,
- obustavljanje dalje kreditno garancijske aktivnosti Banke prema klijentima čija je zemlja porekla ocenjena kao visokorizična,
- naplata potraživanja od klijenata čija je zemlja porekla ocenjena kao visokorizična,
- izbegavanje otvaranja novih računa i novčanih i nenovčanih plasmana prema institucijama, pravnim licima i pojedinicima u zemljama koje spadaju u kategoriju visokorizičnih. U slučaju kritičnog rizika, prekida se platni promet sa konkretnom zemljom i vrši se transfer svih sredstava iz te zemlje, ostavljajući samo one iznose sredstava koji predstavljaju već prihvaćenu neopozivu obavezu ove zemlje,
- diversifikacija portfolia kroz smanjenje koncentracije portfolia u pojedinim zemljama,
- obezbeđenje adekvatnih instrumenata obezbeđenja za zemlje/regione koji izlažu Banku neprihvatljivo visokom riziku zemlje.

Na osnovu dobijenih informacija i predloga mera dobijenih od Sektora rizika i Odbora za upravjanje aktivom i pasivom, Izvršni odbor preduzima konkretne mere i aktivnosti na ublažavanju rizika zemlje.

2.7.3. Izveštavanje o riziku zemlje

Uspostavljanjem sistema redovnog izveštavanja Upravnog i Izvršnog odbora kao i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom omogućava se blagovremeno i adekvatno upravljanje rizikom zemlje.

Banka vrši interno i eksterno izveštavanje o riziku zemlje. Interno izveštavanje o riziku zemlje, u vidu izveštaja Sektora rizika dostavlja Upravnom i Izvršnom odboru i Odboru za upravljanje aktivom i pasivom. Eksterno izveštavanje o upravljanju rizikom zemlje Banka vrši saglasno regulativi Narodne Banke Srbije.

Sektor rizika će vršiti interno izveštavanje gore navedenih odbora samo u slučaju kada postoje neke promene na elementima koji se uključuju u merenje i kontrolu rizika zemlje. U slučaju kada je stanje jednako nuli, izveštavanje nije neophodno vršiti, jer Banka nije izložena riziku.

2.8. Ciljevi i principi upravljanja kamatnim rizikom

Osnovni cilj procesa upravljanja kamatnim rizikom Banke je da ostvari maksimalno kvalitetan odnos rizika i prinosa u granicama pažljivo definisanih limita kroz uspostavljanje i unapređenje internog sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, minimiziranje i eliminisanje uticaja faktora koji mogu dovesti ugroziti finansijski rezultat Banke, te usklađivanje sa međunarodnim standardima poslovanja.

Upravljanje kamatnim rizikom sprovodi se formiranjem adekvatnog okruženja u Banci za upravljanje kamatnim rizikom u smislu formalizovanja aktivnosti i instrumenata za upravljanje kamatnim rizikom, obezbeđenja ažurne dokumentacione osnove za sagledavanje, analizu i praćenje kamatnog rizika, te definisanja nadležnosti i odgovornosti organizacionih delova za upravljanje kamatnim rizikom. Upravljanje se sprovodi u smislu mera i aktivnosti u uslovima probijanja definisanih limita i poslovanja Banke u zoni visokog rizika.

Banka uspostavlja sistem upravljanja kamatnim rizikom koji je deo jedinstvenog sistema upravljanja rizicima.
Upravljanje kamatnim rizikom vrši se u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima OBS.

Upravljanje kamatnim rizikom obuhvata usklađivanje neto otovorene pozicije Banke kroz proces praćenja i planiranja transakcija izloženih kamtnom riziku. Banka upravlja kamatnim rizikom dnevno, mesečno i kvartalno.

Upravljanje kamatnim rizikom Banka bazira se na sledećim principima:
1. Procenjivanje kamatnog rizika po najznačajnijim valutama: RSD i EUR Pod značajnim valutama se smatraju one u kojima banka ima više od 1% ukupnih sredstava. Ostalim valutama će se upravljati zajedno. Procena kamatnog rizika po drugim valutama sem značajnih se može vršiti na zahtev Odbora za upravljanje aktivom i pasivom u daljem tekstu ALCO odbor.
2. Upravljanje kamatnim rizikom Banke mora biti u saglasnosti sa limitima postavljenim od strane Narodne banke Srbije i limitima postavljenim od same Banke, pri čemu profitabilnost Banke nije ugrožena.
3. Limiti kamatnog rizika se utvrđuju na onom nivou pri kom Banka neće imati značajne gubitke zbog kretanja kursa stranih valuta u odnosu na dinar.
4. Rukovođenja i organizacije procesa upravljanja kamatnim rizikom .

Rizični profil Banke je određen nivoom rizičnosti koji je Banka spremna da preuzme u skladu sa definisanim ciljevima i principima upravljanja kamatnim rizikom.
Procena rizičog profila Banke sprovodi se primenom metodologije za identifikovanje i merenje, odnosno procenu kamatnog rizika.

Identifikacija otvorenih kamatnih pozicija Banke u pojedinim valutama podrazumeva analizu sledećih izvora kamatnog rizika:
1. Rizik vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena
2. Rizik krive prinosa
3. Bazni rizik
4. Rizik opcija

2.8.1. Organizacija upravljanja kamatnim rizikom

Rukovođenja i organizacije procesa upravljanja kamatnim rizikom u kojem prevashodno učestvuju:

Upravni odbor banke

- usvaja Politiku upravljanja kamatnim rizikom i najmanje jednom godišnje

Izvršni odbor banke

- usvaja procedure za upravljanje kamatnim rizikom i najmanje jednom godišnje
- usvaja metode upravljanja kamatnim rizikom
- obezbeđuje poštovanje principa na bazi kojih se upravlja kamatnim rizikom
- vrši identifikaciju faktora od značaja za upravljanje kamatnim rizikom
- preduzima mere i aktivnosti u interesu poštovanja preciziranih limita kamatnog rizika
- analizira efikasnost sistema upravljanja kamatnim rizikom i po potrebi inicira aktivnosti i preduzima mera u interesu njegovog unapređenja
- sprovodi akta usvojena od strane Upravnog Odbora,

Odbor za upravljanje rizicima

- analizira primenu i adekvatnost sistema upravljanja kamatnim rizikom razmatra izveštaje o izloženosti Banke kamatnom riziku i trendovima rizika
- razmatra usklađenost sa utvrđenim limitima
- saglašava se sa metodologijom stres testiranja
- razmatra rezultate stres testiranja
- saglašava se sa predloženim merama ALCO odbora

ALCO odbor

- prati izloženost banke kamatnom riziku
- razmatra usklađenost sa utvrđenim limitima
- predlaže mere za umanjenje izloženosti kamatnom riziku
- prati proces sprovođenja mera za umanjenje izloženosti kamatnog riziku
- usvaja metodologiju stres testiranja.
- razmatra rezultate stres testiranja

Sektor rizika

- predlaže limite kamatnog rizika na usvajanje ALCO odboru
- prati definisane limite i obaveštava ALCO u slučaju njihovog prekoračenja
- predlaže parametre za stres testove
- izrađuje metodologiju stres testova
- vrši stres testove i izveštava o rezultatima stres testova
- predlaže mere za umanjenje izloženosti kamatnom riziku
- prati sporovđenje mera za umanjenje izloženosti kamatnog riziku i izveštava ALCO odbor

Odeljenje za trgovanje i ALM

- izrađuje metodologiju GAP analiza
- definiše, obračunava, prati i izveštava o kretanjima definisanih pokazatelja kamatnog rizika i obaveštava ALCO o njima
- predlaže mere za umanjenje izloženosti kamatnom riziku
- koordinira sprovođenjem mera za umanjenje izloženosti kamatnom riziku i izveštava ALCO o tome

Odeljenje interne revizije

- vrši redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja kamatnim rizikom na osnovu godišnjih planova Interne revizije

Odeljenje za IT i razvoj

- uspostavljanja i razvija informacioni sistem Banke koji omogućava efikasnu razmenu podataka za blagovremeno i kontinuirano upravljanje kamatnim rizikom, a na osnovu zahteva koje definišu odgovorni Sektori / Direkcije u svom delu poslovanja.

Odbor za uvođenje novih proizvoda

- sprovode mere poboljšanja upravljanja kamatnim rizikom koje donosi ALCO.

Ostale organizacione jedinice

- obezbeđuju neophodne inpute za upravljanje kamatnim rizikom gore definisanim organizacionim jedinicama
- sprovode mere poboljšanja upravljanja kamatnim rizikom koje donosi ALCO.

2.8.2. Ublažavanje kamatnog rizika

Uspostavljanjem sistema unutrašnjih kontrola omogućava se praćenje procesa upravljanja kamatnim rizikom i preduzimanja mera za ublažavanje rizika i svođenja na prihvatljiv nivo kroz mere kao što su:

1. Adekvatna unutrašnja organizacija koja svojom veličinom, nadležnostima, organizacionom i kvalifikacionom strukturom odgovara obimu i vrsti poslova koje Banka obavlja i obezbeđuje jasno definisanje zadataka, ovlašćenja i odgovornosti zaposlenih za blagovremno i kvalitetno izvršavanje poverenih poslova;
2. Organizaciona kultura zasnovana na dobrim poslovnim običajima, profesionalnim i etičkim standardima, koja doprinosi da unutrašnje kontrole budu sastavni deo svakodnevnih aktivnosti

zaposlenih i da zaposleni razumeju svrhu i značaj unutrašnjih kontrola, kao i svoj doprinos efektivnom sprovođenju tih kontrola;
3. Postojanje procedura za obavljanje svih poslovnih aktivnosti Banke koje su vezane za upravljanje kamatnim rizikom i sistem fizičkih kontrola koje ograničavaju pristup materijalnoj imovini odnosno obezbeđuju njihovu sigurnost;
4. Podršku informacionog sistema koji obuhvata računovodstveni sistem i druge sisteme za obradu podataka, a koji je organizovan tako da odgovara obimu i složenosti poslova koje Banka obavlja i koji je dovoljno fleksibilan da može da obezbedi rešavanje različitih potencijalnih problema koji se mogu pojaviti. Adekvatnost informacionog sistema se ogleda u obezbeđenju podataka za blagovremeno i kontinuirano identifikovanje, merenje, praćenje i izveštavanje o deviznom riziku;
5. Sistem za izveštavanje koje svim nivoima u Banci obezbeđuje pravovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije neophodne za donošenje poslovnih odluka;
6. Funkciju usklađenosti poslovanja i unutrašnju reviziju konstituisane u skladu sa zakonskim propisima.

Identifikacija kamatnog rizika se sprovodi identifikovanjem uzroka koji dovode do nastanka kamatnog rizika i podrazumeva identifikaciju tekuće izloženosti kamatnom riziku, kao i izloženosti kamatnom riziku po osnovu uvođenja novih proizvoda ili aktivnosti, na pozicijama koje se vode u bankarskoj knjizi.
Banka vrši identifikaciju izloženosti kamatnom riziku utvrđivanjem otvorenih kamatnih pozicija Banke u pojedinim valutama, kao i ukupno za sve valute sa kojima Banka posluje.
Identifikacija izloženosti kamatnom riziku ukupno za sve valute u kojima Banka posluje vrši se identifikacijom dugih i kratkih otvorenih kamatnih pozicija.
Procena kamatnog rizika se sprovodi primenom kvantitativnih i kvalitativnih tehnika i obuhvata merenje i ograničavanje otvorenih pozicija po valutama (ukupno i pojedinačno) u odnosu na važeću regulativu i usvojene limite, kao i merenje potencijalne veličine mogućih gubitaka, u slučaju značajnije promene kamatnih stopa.
Identifikacija, praćenje i procena kamatnog rizika sprovodi se primenom GAP analize i Stres testova i simulacija promena otvorene pozicije i kretanja tržišnih kamatnih stopa u određenom periodu vremena, kao i praćenjem definisanih pokazatelja kamatnog rizika.

2.8.3. Izveštavanje o kamatnom riziku

Banka vrši interno i eksterno izveštavanje o kamatnom riziku uspostavljanjem sistema redovnog izveštavanja Upravnog odbora, Odbora za praćenje poslovanja, Izvršnog odbora kao i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, omogućava se blagovremeno i adekvatno upravljanje kamatnim rizikom.
U smislu internog izveštavanja Sektor rizika dostavlja Izveštaj o kamatnom riziku Upravnom i Izvršnom odboru, Odboru za praćenje poslovanja i Odboru za upravljanje aktivom i pasivom.
Eksterno izveštavanje o upravljanju kamatnim rizikom Banka vrši saglasno regulativi Narodne Banke Srbije i Opportunity International zahteva.

2.9. Ciljevi i principi upravljanja operativnim rizikom

Pod operativnim rizikom se podrazumeva rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta (nenamernih i namernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik.
Cilj upravljanja operativnim rizikom sastoji se u tome da Banka: identifikuje događaje koji predstavljaju izvore operativnog rizika, identifikovane događaje klasifikuje u unapred određene kategorije događaja po kojima nastaju gubici, da prati njihovu učestalost i značaj po definisanim linijama poslovanja u skladu s organizacijom i delatnošću Banke, i da formira bazu podataka o događajima nastalim po osnovu operativnog rizika.

2.9.1. Organizacija upravljanja operativnim rizikom

U upravljanju operativnim rizikom učestvuju: organizacione jedinice Banke (filijale, poslovnice, sve organizacione jedinice u centrali banke), kao i Organi Banke (Upravni odbor, Izvršni odbor, Odbor za upravljanje rizicima, i drugi), svaki od njih u svom domenu nadležnosti.

2.9.2. Ublažavanje operativnog rizika

Sprovođenjem mera za ublažavanje pojedinačnih vrsta rizika oni se održava na prihvatljivom nivou za procenjeni rizični profil Banke. Osnovne tehnike kontrole rizika su izbegavanje ili prihvatanje rizika, prenošenje ili podela rizika, smanjivanje rizika odnosno minimiziranje gubitaka koji mogu nastati usled pogoršanja određenih propisanih i prihvatljivih pokazatelja kao i opšteg kvaliteta portfolija banke.

U zavisnosti od konstatovanih uzroka i determinanti poremećaja operativnog rizika, Sektor rizika i Odbor za upravljanje rizicima, će predlagati Izvršnom odboru sledeće mere i aktivnosti (pojedinačno i/ili kumulativno). Neke od mera mogu biti :

- redefinisanje limita izloženosti,
- unapređenje procesa strateškog planiranja i detaljnija analiza okruženja u kome Banka posluje u cilju eventualnog revidiranja usvojenih strategije i poslovne politike Banke
- i slične mere koje dovode do minimizacije operativnog rizika a radi uspostavljanja adekvatnog sistema upravljanja tim rizikom.

Na osnovu dobijenih informacija i predloga mera dobijenih od Sektora rizika i Odbora za upravljanje rizicima, Izvršni odbor preduzima konkretne mere i aktivnosti na ublažavanju operativnog rizika.

2.9.3. Izveštavanje o operativnom riziku

Interno izveštavanje o upravljanju operativnim rizikom, u vidu izveštaja Sektora rizika, dostavlja se mesečno Odboru za upravljanje rizicima saglasno Proceduri za upravljanje operativnim rizikom, kao i kvartalno Upravnom odboru. Operativnim rizikom upravlja Odbor za upravljanje rizicima i dužan je da kvartalno obavesti Upravni odbor o adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja operativnim rizikom.

Banka je dužna da, u slučaju nastanka okolnosti koje zahtevaju primenu BCP plana (Plana nastavka poslovanja) i DRP plana (Plan oporavka usled katastrofe), obavesti Narodnu banku Srbije i to u roku od jednog dana, o svim relevantnim činjenicama i okolnostima koje se na to odnose.

3. KAPITAL BANKE

Kapital banke čini:

U hiljadama RSD	31.12.2013	31.12.2012
Akcijski kapital	1,531,080	1,531,080
Upisan neuplaćeni kapital	(29,400)	(29,400)
Emisiona premija	81,858	81,858
Akcijski i ostali kapital	**1,583,538**	**1,583,538**
Revalorizacione rezerve	81,474	81,474
Gubitak ranijih godina	(349,794)	(381,518)
(Gubitak)/dobitak tekuće godine	66,934	31,724
Stanje na dan	**1,382,152**	**1,315,218**

I Akcijski kapital banke čini:

	31.12.2013			31.12.2012		
	Broj akcija	Akcijski kapital u RSD 000	%	Broj akcija	Akcijski kapital u RSD 000	%
Akcionar						
OTI Ilinois, SAD	16,757	1,005,420	66.95%	16,757	1,005,420	66.95%
EBRD	4,331	259,860	17.30%	4,331	259,860	17.30%
FMO	2,888	173,280	11.54%	2,888	173,280	11.54%
Oikocredit Ecumenial Devlop.	1,052	63,120	4.20%	1,052	63,120	4.20%
Ukupno	**25,028**	**1,501,680**	**100.00%**	**25,028**	**1,501,680**	**100.00%**

U skladu sa Ugovorom o osnivanju Opportunity banke a.d. Novi Sad od 4. decembra 2006. godine, akcionarski kapital u iznosu od EUR 13.992 hiljada (u dinarskoj protivvrednosti na dan Ugovora RSD 1.039.080 hiljada) je podeljen na 17.318 običnih akcija nominalne vrednosti RSD 60 hiljada po akciji. Kapital uključuje kapital Štedionice u iznosu EUR 8.992 hiljada (u dinarskoj protivrednosti) na dan 31.decembra 2006. i dodatnih EUR 5.000 hiljada (u dinarskoj protivvrednosti), koji su uplatili dva nova akcionara banke: Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) i Netherlands Development Finance Company (FMO) 11.maja 2007.godine.

Skupština Banke je dana 12.11.2010. donela Odluku o izdavanju običnih akcija II emisije radi povećanja osnovnog kapitala. Ukupna vrednost II emisije akcija iznosi EUE 3.000 hiljada u dinarskoj protivvrednosti od RSD 321.000 hiljada i podeljena je na 5.350 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti RSD 60 hiljada dinara.

U toku 2012. Godine Skupština Banke je odobrila još dve nove emisije akcija:

III emisiju – Odlukom od 14.06.2012. o izdavanju 1.950 komada običnih akcija nominalne vrednosti od RSD 60 hiljada, ukupne nominalne vrednosti od RSD 117.000 hiljada. Ukupna vrednost emisije je upisana i uplaćena od strane OTI Ilinois, SAD. Prvi deo ukupne vrednosti u iznosu od RSD 114.000 hiljada uplaćen je na dan 27.06.2012. godine, dok je drugi deo vrednosti u iznosu od RSD 3.000 hiljada uplaćen na dan 02.11.2012. godine.
IV emisiju – Odlukom od 13.11.2012. o izdavanju 900 komada običnih akcija nominalne vrednosti od RSD 60 hiljada, ukupne nominalne vrednosti od RSD 54.000 hiljada. Ukupna vrednost emisije je upisana od strane OTI Ilinois, SAD na dan 07.12.2012, ali je uplaćen iznos od RSD 24.600 hiljada, dok je ostatak od RSD 29.400 hiljada registrovan u Agenciji za privredne registre kao upisani neuplaćeni kapital. Ovaj iznos će biti uplaćen u periodu od 5 godina, tj. do 01. Novembra 2017. godine.

II Upisan neuplaćen kapital

Upisan neuplaćen kapital odnosi se na deo IV emisije akcija koji je upisan ali ne i uplaćen od akcionara OTI Ilinois SAD. U okviru IV emisije akcija emotovano je 900 akcije koje je sv eupisao akcionar OTI Ilinois SAD.

III Emisiona premija:

Emisiona premija koja rezultat razlike između emisione cene akcija od 412.550 hiljada RSD i nominalne vrednosti 330.900 hiljada RSD.

IV Revalorizacione rezerve

Odlukom o izmenama i dopunama Odluke o računovodstvenim politikama Opprtunity banke a.d. Novi Sad koju je usvojio Upravni odbor Banke od 24.01.2012. godine, izmenjen je metod priznavanja nekretnine i opreme, tj. nakon inicijalnog priznavanja nekretnina i opreme po nabavnoj vrednosti, ove stavke se vrednuju po metodu revalorizacije.
Shodno promeni Računovodstvene politike Banke, a u skladu sa procenjenom vrednosti nekretnine, Banka je 2012. godini izvršila revalorizaciju nekretnina i po tom osnovu formirala revalorizacione rezerve u iznosu od RSD 81.474 hiljade

V Gubitak/Dobitak

Shodno Odluci Skupštine Banke od 24.04.2013. godine, ostvarena dobit u 2012. godini raspoređena je za pokrivanje kumuliranog gubitka iz prethodnih godina.

4. REGULATORNI KAPITAL BANKE

Regulatorni kapital Banke izračunava se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (Sl. Glasnik RS, 46/2011 i 6/2013).
Osnovni kapital banke čini:

1. akcijski kapital Banke - formiran je pored inicijalnog uloga akcionara i narednim emisijama novih akcija
2. gubici iz prethodnih godina
3. nematerijalna ulaganja
4. potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi I vanbilansnim stavkama (shodno odredbama tačkama 12. i 426. Odluke o adekvatnosti kapitala, do 01.01.2013. 75% potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi I vanbilansnim stavkama Banka je tretirala kao odbitnu stavku kapitala, dok je ovaj procenat u 2013 godini iznosi 50%).

Dopunski kapital banke čine:

1. subordinirani krediti do iznosa koji ne prelazi 50% iznosa osnovnog kapitala.
2. 90% formiranih revalorizacionih rezervi.

Odbitne stavke kapitala čini potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama banke u skladu sa tačkom 426. stav 1 Odluke o adekvatnosti kapitala banke (75% u 2012. godini i 50% u 2013. godini).

RSD 000	31.12.2013	31.12.2012
KAPITAL BANKE	**1,366,887**	**1,314,730**
OSNOVNI KAPITAL	975,872	1,022,257
Nominalna vrednosti uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	*1,501,680*	*1,501,680*
Emisiona premija	*81,858*	*81,858*
Gubici iz prethodnih godina	*349,795*	*381,519*
Nematerijalna ulaganja	*87,623*	*82,435*
Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama	*170,248*	*97,327*

DOPUNSKI KAPITAL	*561,263*	*584,455*
Deo revalorizacionih rezervi banke	*73,327*	*73,327*
Subordinirane obaveze	*550,282*	*682,310*
Iznos kapitala kojim se prekoračuju ograničenja za dopunski kapital	*62,346*	*171,182*
ODBITNE STAVKE KAPITALA	*170,248*	*291,982*
Od čega: umanjenje osnovnog kapitala	*85,124*	*145,991*
Od čega: umanjenje dopunskog kapitala	*85,124*	*145,991*
Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama	170,248	291,982
UKUPAN OSNOVNI KAPITAL	*890,748*	*876,266*
UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	*476,139*	*438,464*
Bruto iznos subordiniranih obaveza	*687,853*	*682,310*
Iznos regulatornog kapitala u EUR 000	11,923	11,768
Minimalni iznos kapitala prema Odluci o adekvatnosti kapitala Banke u EUR 000	10,000	10,000
Kurs EUR na dan	114.6421	111.7183

5. POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA BANKE

Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke izračunava se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (Sl. Glasnik RS, 46/2011 i 6/2013).
Na dan 31.12.2013. iznosio je 23,92% (27,31% na dan 31.12.2012.) što je iznad minimalnog limita od 12% definisanog Odlukom.

RSD 000	31.12.2013	31.12.2012
KAPITAL	**1,366,887**	**1,314,730**
UKUPAN OSNOVNI KAPITAL	890,748	876,266
UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	476,139	438,464
KAPITALNI ZAHTEV	**685,743**	**577,683**
KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE I RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA	600,205	506,388
Standardizovan pristup (SP)	5,001,713	4,219,899
SP klase izloženosti	5,001,713	4,219,899
KAPITALNI ZAHTEV za tržišne rizike	0	0
Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	0	0
Kapitalni zahtev za devizni rizik	0	0
KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK	85,538	71,295
Kapitalni zahtevi za OPERATIVNI RIZIKA izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	85,538	71,295

POKRIVENOST KAPITALNIH ZAHTEVA	685,743	577,683
POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)	**23.92%**	**27.31%**

5.1. Podaci, odnosno informacije koji se odnose na adekvatnost kapitala i proces interne procene adekvatnosti kapitala

5.1.1.Podaci, odnosno informacije koji se odnose na proces interne procene adekvatnosti kapitala

Jedan od ključnih elemenata u Bazel II okviru je zahtev za internom procenom adekvatnosti kapitala (ICAAP). Regulatorni zahtevi koji se odnose na Stub II i ICAAP su u velikoj meri zasnovani na principima.

Ključni zahtevi ovog procesa koji su definisani Odlukom Narodne banke Srbije o upravljanju rizicima banaka su: ICAAP treba da bude dokumentovan, da odgovara prirodi, obimu i složenosti aktivnosti Banke, u skladu sa Strategijom i politikom Banke za upravljanje rizicima, kao i strategijom i planom upravljanja kapitalom Banke, zasnovan na identifikaciji, merenju i proceni rizika, da pruža sveobuhvatnu procenu rizika, kao i da pokriva sve materijalno značajne rizike kojima je Banka izložena ili može biti izložena, bude integralni deo procesa upravljanja Bankom i donošenja odluka u Banci.

Ovaj proces čine: identifikacija rizika i procena njihove materijalne značajnosti, procena pojedinačnih kapitalnih zahteva i proračun ukupnog internog kapitala, kao i planiranje koje obuhvata, pre svega, praćenje bančinog profila rizika, kapitalne pozicije i performansi u poređenju sa ICAAP planovima, kao i redovno sprovođenje stres testiranja za sve materijalno značajne rizike i za interni kapital.

Odgovornosti organizacionih delova u procesu interne procene adekvatnosti kapitala

- Upravni odbor
  - utvrđuje Proceduru za internu procenu adekvatnosti kapitala
  - najmanje jednom godišnje, a po potrebi i češće, razmatra njenu adekvatnost i primenljivost.
  - usvaja Strategiju i plan upravljanja kapitalom
  - usvaja godišnji izveštaj o ICAAP procesu.

- IO je odgovoran za primenu ICAAP procesa u Banci. Odgovornost uključuje, ali nije ograničena na:
  - kreiranje ICAAP procesa u Banci;
  - dostavljanje procedure i izveštaja o ICAAP-u Upravnom Odboru na usvajanje;
  - redovno izvršenje svih aktivnosti u okviru ICAAP-a;
  - pružanje dovoljnih izvora podrške ICAAP-u.

- Sektor rizika
  - radi kontinuirano na poboljšanju ICAAP okvira, konkretnije na razvoju metodologija i instrumenata za merenje rizika,
  - vrši godišnje revidiranje ICAAP-a.
  - u saradnji sa Sektorom za finansije i drugim relevantnim organizacionim jedinicama procenjuje materijalnu značajnost rizika i utvrđuje materijalno značajne rizike, vrši obračune predviđene ovom procedurom i priprema ICAAP izveštaj na godišnjem nivou te
  - ICAAP izveštaj dostavlja NBS
  - definiše stres scenarija koje odobrava direktor Sektora rizika

- ALCO odbor
  - razmatra rezultate stres testova koji se odnose na devizni, kamatni i rizik likvidnosti Banke.

- Sektor za finansije
  - je odgovoran za planiranje kapitala
  - učestvuje u proceni rizika koji su pod njegovom odgovornošću (rizik likvidnosti, devizni rizik i kamatni rizik).

- Odeljenje za internu reviziju
  - sprovodi nezavisnu i objektivnu reviziju i evaluaciju ICAAP-a
  - pruža mišljenje o dovoljnosti i efikasnosti sistema Banke za upravljanje rizicima i ICAAP
  - dostavlja izveštaj o nalazima Upravnom odboru.

Obračun iznosa potrebnog internog kapitala

Potreban interni kapital predstavlja nivo kapitala koji je neophodan za pokriće kapitalih zahteva po osnovu svih rizika koje je Banka identifikovala kao materijalno značajne za potrebe procesa interne procene adekvatnosti kapitala.

Banka vrši obračun internih kapitalnih zahteva i utvrđuje iznos potrebnog internog kapitala za svaki pojedinačni rizik koji je Banka identifikovala kao materijalno značajan za potrebe procesa interne procene adekvatnosti kapitala.

Sažet prikaz svih vrsta rizika koji su u skladu sa Metodologijom procene materijalne značajnosti rizika preispitivani sa stanovišta materijalnosti u kontekstu rizičnog profila Banke:

Materijalno značajan rizik sa alokacijama na regulatorni i interni kapital: kreditni i operatvni rizici; Materijalno značajan sa alokacijama na regulatorni i interni kapital ukoliko otvorena devizna pozicija prelazi 2% kapitala: Devizni rizik u bankarskoj knjizi; Materijalno značajan sa alokacijama na interni kapital: Kreditno-devizni rizik; Materijalno značajan sa alokacijama na interni kapital u zavisnosti od visine HHI indeksa: Rizik koncentracije; Materijalno značajan sa alokacijama na interni kapital u zavisnosti od potencijalnog efekta na kapital: Kamatni rizik; Materijalno značajan sa alokacijama na interni kapital u zavisnosti od visine pokazatelja likvidnosti: Rizik likvidnosti; Izdvajanja za interni kapitala u visini procenta ukupnih kapitalnih zahteva: Strateški rizik; Bez dodatnog izdvajanja kapitala: Rezidualni rizik; Nije materijalno značajan, bez dodatnog izdvajanja kapitala: Rizik zemlje i Reputacioni rizik

Interni kapitalni zahtev za kreditni rizik

- Obračun internog kapitalnog zahteva za kreditni rizik se zasniva na Odluci o adekvatnosti kapitala banke Narodne Banke Srbije (br.46/2011) i izračunava se množenjem ukupne aktive ponderisane kreditnim rizikom sa 12% u skladu sa Procedurom o adekvatnosti kapitala Banke.
- Iznos aktive ponderisane kreditnim rizikom izračunava se primenom standardizovanog pristupa propisanog u članu 27 Odluke o adekvatnosti kapitala.
- Moguća potcenjenost kreditnog rizika usled primene standardizovanog pristupa ne procenjuje se zasebno već se uzimaju u obzir rezultati stres testa kreditnog rizika.
- Stres testiranje vrši se u skladu sa Metodologijom stres testova.
- Ukoliko rezultat stres testa prelazi prag materijalnosti od 2% regulatornog kapitala uključuje se u interni kapitalni zahtev za kreditni rizik.

Interni kapitalni zahtev za tržišne rizike

Devizni rizik

- Obračun internog kapitalnog zahteva za devizni rizik se zasniva na Odluci o adekvatnosti kapitala banke Narodne Banke Srbije (br.46/2011) i vrši se u skladu sa standardizovanim pristupom izračunavanja kapitalnog zahteva za devizni rizik kao i Procedurom o adekvatnosti kapitala Banke.

- Banka će obračunavati interni kapitalni zahtev za devizni rizik ako je zbir ukupne neto otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu veći od 2% regulatornog kapitala Banke izračunatog u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala.
- Kapitalni zahtev za devizni rizik izračunava se množenjem zbira ukupne neto otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene devizne pozicije u zlatu sa 12%.
- Ukoliko se utvrdi materijalna značajnost deviznog rizika stres testiranje vrši se u skladu sa Metodologijom stres testova.

Interni kapitalni zahtev za operativni rizik

- Obračun internog kapitalnog zahteva za operativni rizik se zasniva na Odluci o adekvatnosti kapitala banke Narodne Banke Srbije (br.46/2011) i vrši se u skladu sa Pristupom osnovnog indikatora kao i Procedurom o adekvatnosti kapitala Banke.

- Kapitalni zahtev predstavlja 15% relevantnog pokazatelja.

- Relevantni pokazatelj se obračunava kao trogodišnji prosek sume neto prihoda od kamata i neto nekamatonosnog prihoda, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala

- Moguća potcenjenost operativnog rizika usled primene osnovnog indikatora

Banka će preispitivati moguću potcenjenost kapitalnog zahteva za operativni rizik poređenjem iznosa internog kapitalnog zahteva za operativni rizik obračunatog pristupom osnovnog indikatora sa ukupnim iznosom svih ostvarenih i izbegnutih gubitaka registrovanih u bazi operativnog rizika tokom godine koja prethodi danu obračuna.

Ukoliko ukupan iznos gubitaka prelazi iznos kapitalnog zahteva za operativni rizik razlika će predstavljati dodatni interni kapitalni zahtev za operativni rizik.

- Stres testiranje vrši se u skladu sa Metodologijom stres testova.
- Ukoliko rezultat stres testa prelazi prag materijalnosti od 2% regulatornog kapitala uključuje se u interni kapitalni zahtev za operativni rizik.

Interni kapitalni zahtev za kreditno-devizni rizik

- Imajući u vidu činjenicu da je značajan deo plasmana banke indeksiran u stranu valutu ovaj rizik može imati značajan uticaj na poslovanje.
- Stres testiranje vrši se u skladu sa Metodologijom stres testova.
- U okviru izloženosti kreditnom riziku izdvajaju se izloženosti u stranoj valuti i iznos njihove bruto izlozenosti množi se sa predviđenom stopom rasta kursa uz pretpostavku da svi ostali parametri ostaju nepromenjeni. Kapitalni zahtev za kreditni rizik obračunat na ovako uvećane iznose izloženosti predstavlja efekat povećanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik usled rasta kursa. Razlika uvećanog internog kapitalnog zahteva za kreditni rizik i kreditnog zahteva za kreditni rizik primenom standardizovanog pristupa se tretira kao interni kapitalni zahtev za kreditno-devizni rizik ukoliko prelazi prag materijalnosti od 2% regulatornog kapitala.

Interni kapitalni zahtev za rezidualni rizik

- Interni kapitalni zahtev za rezidualni rizik je pokriven u okviru Stuba I u okviru kapitalnih izdvajanja za kreditni rizik preko adekvatnog sistema upravljanja kreditnim rizikom i sredstvima obezbeđenja. Banka je primenom Metodologije procene materijalne značajnosti donela zaključak da rezidualni rizik nije materijalno značajan za Banku te nije potrebno interno kapitalno izdvajanje za ovu vrstu rizika

Interni kapitalni zahtev za rizik koncentracije

- Obračun internog kapitalnog zahteva za rizik koncentracije zasniva se na na Herfindahl-Hirschman indeksu (HHI), kao opšte prihvaćenom metodu u bankarskom sektoru.
- Banka će zasebno sagledavati nivo sektorske koncentracije i koncentracije pojedinačnih izloženosti
- Ukoliko se utvrdi materijalna značajnost rizika koncentracije stres testiranje vrši se u skladu sa Metodologijom stres testova i obračunava se interni kapitalni zahtev kao procenat internog kapitalnog zahteva za kreditni rizik u skladu sa kriterijumima utvrđenim procedurom.

Interni kapitalni zahtev za kamatni rizik

- Kapitalni zahtev za kamatni rizik zasniva se na obračunu potencijalnog gubitka prilikom paralelnog pomeranja krive prinosa od 200 baznih poena.
- Sravnjivanjem pozicija za svaki vremenski raspon izračunava se pojedinačna neto kratka ili duga pozicija po rasponima. Neto pozicija predstavlja sumu bilanskih i vanbilasnih stavki, uzimajući u obzir da aktiva ima pozitivan, a pasiva negativan predznak. Neto pozicije (neusklađenost) se zatim množe sa ponderima za svaku vremensku seriju i izračunava se neto ponderisana pozicija. Zbir ponderisanih pozicija predstavlja potencijalni gubitak u slučaju pomenutog pomeranja kamatnih stopa
- Stres testiranje vrši se u skladu sa Metodologijom stres testova
- Ukoliko rezultat stres testa prelazi prag materijalnosti od 2% kapitala uključuje se u interni kapitalni zahtev za kamatni rizik.

Interni kapitalni zahtev za rizik likvidnosti

- Ukoliko se utvrdi materijalna značajnost rizika likvidnosti u skladu sa Metodologijom procene materijalne značajnosti kao interni kapitalni zahtev izdvaja se iznos koji predstavlja 2% kapitalnih zahteva obračunatih u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.
- Stres testiranje vrši se u skladu sa Metodologijom stres testova.
- Ukoliko rezultati stres testa pokažu probijanje usvojenog praga materijalnosti Banka takođe razmatra izdvajanje gore pomenutog procenta kapitalnih zahteva obračunatih u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke ukoliko već nije izdvojen po osnovu analize tokom perioda opservacije.

Interni kapitalni zahtev za strateški rizik

- Ukoliko se utvrdi materijalna značajnost strateškog rizika u skladu sa Metodologijom procene materijalne značajnosti kao interni kapitalni zahtev izdvaja se iznos koji predstavlja 2% kapitalnih zahteva obračunatih u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.
- Kako je strateški rizik relativno teško kvantifikovati i za procenu materijalne značajnosti koristi se kvalitativni pristup stres testiranje strateškog rizika se ne sprovodi.

Interni kapitalni zahtev za reputacioni rizik

- Izloženost riziku reputacije je u osnovi funkcija adekvatnosti procesa upravljanja rizicima banke kao i načinom i efikasnošću sa kojom rukovodstvo odgovara na spoljne uticaje u vezi sa bankarskim transakcijama.
- Reputacioni rizik se smatra usko povezanim sa ostalim rizicima kao što su tržišni, kreditni, operativni rizik, itd.
- Reputacioni rizik se umnogome smanjuje ukoliko postoji dobro upravljanje gorepomenutim rizicima.

- Banka je svesna ovog rizika i poseduje politiku i proceduru za ublažavanje uticaja na reputacioni rizik (praćenje vesti, plan komunikacije).
- Iz ovog razloga reputacioni rizik se ne smatra materijalno značajnim i ne obračunava se interni kapitalni zahtev za reputacioni rizik.

Ukupni interni kapitalni zahtevi

- Za izračunavanje ukupnih internih kapitalnih zahteva koristi se pristup jednostavnog sabiranja.

Pokazatelj interne adekvatnosti kapitala

- Pokazatelj interne adekvatnosti kapitala se obračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$CAR = \frac{Internal\ Capital}{Internal\ Capital\ Requirement} \times 8\%$$

Ciljani interni pokazatelj adekvatnosti kapitala je iznad 12%.

5.2. Podaci, odnosno informacije koji se odnose na adekvatnost kapitala banke u skladu sa regulatornim zahtevima

5.2.1. Iznos kapitalnog zahteva za kreditni rizik za klase izloženosti (standardizovani pristup)

KAPITALNI ZAHTEVI PO VRSTAMA RIZIKA	u hiljad. RSD
Kapitalni zahtev za kreditni rizik	
Izloženosti prema državama i centralnim bankama	0
Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	194
Izloženost prema javnim administrativnim telima	0
Izloženost prema međunarodnim razvojnim bankama	0
Izloženost prema međunarodnim organizacijama	0
Izloženost prema bankama	9,198
Izloženost prema privrednim društvima	39,504
Izloženost prema fizičkim licima	509,871
Visokorizične izloženosti	0
Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	0
Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	0
Ostale izloženosti	41,438
Ukupan kapitalni zahtev za kreditni rizik	**600,205**
od čega:	
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	9,009

Dospela nenaplaćena potraživanja	3,108
Kapitalni zahtev za tržišne rizike	
Kapitalni zahtev za devizni rizik	0
Ukupan kapitalni zahtev za tržišni rizik	**0**
Kapitalni zahtev za operativni rizik	85,538
Ukupan kapitalni zahtev za operativni rizik	**85,538**
UKUPAN IZNOS KAPITALNIH ZAHTEVA	**685,744**
POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA %	**23,92**

5.2.2. Kapitalni zahtev za tržišne rizike

Kada su u pitanju tržišni rizici, Banka saglasno Odluci o adekvatnosti izračunava kapitalni zahtev za devizni rizik. Devizni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled promene deviznog kursa, a banka mu može biti izložena po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knjizi i u knjizi trgovanja. Kapitalni zahtev za devizni rizik izračunava se množenjem zbira ukupne neto otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu sa 12%.
Iznos kapitalnog zahteva za devizni rizik na dan 31.12.2013. godine iznosi: 0 hiljada dinara, jer Banka nije bila dužna da računa kapitalni zahtev za devizni rizik pošto je zbir ukupne neto otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu manji od 2% kapitala banke izračunatog u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala banke.

5.2.3. Kapitalni zahtev za operativni rizik

Banka izračunava kapitalni zahtev za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala Narodne banke Srbije. Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora jednak je iznosu trogodišnjeg proseka indikatora izloženosti pomnoženog stopom kapitalnog zahteva od 15%. Trogodišnji prosek indikatora izloženosti predstavlja aritmetičku sredinu vrednosti tog indikatora za prethodne tri godine. Ako je za bilo koju od prethodne tri godine indikator izloženosti bio negativan ili jednak nuli, taj iznos se ne uključuje u izračunavanje trogodišnjeg proseka, već se ovaj prosek izračunava kao odnos zbira pozitivnih vrednosti indikatora izloženosti i broja godina u kojima su ostvarene te vrednosti.
Indikator izloženosti se izračunava kao zbir neto prihoda od kamata i neto nekamatonosnih prihoda na osnovu sledećih elemenata:
· prihoda i rashoda kamata
· prihoda od dividendi i učešća
· prihoda i rashoda naknada i provizija
· prihoda i rashoda od promene vrednosti imovine i obaveza
· prihoda i rashoda od kursnih razlika
· ostalih prihoda iz redovnog poslovanja.
U izračunavanje indikatora izloženosti ne uključuju se:
· rashodi indirektnih otpisa plasmana po osnovu bilansnih pozicija
· rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije
· ostali rashodi iz redovnog poslovanja
· realizovani dobici/gubici po osnovu finansijske imovine namenjene trgovanju
· ostali prihodi koji ne potiču iz redovnog poslovanja.

Kapitalni zahtev za operativni rizik na dan 31.12.2013. godine iznosi : 85.538 hiljada dinara.

Sledeća tabela prikazuje indikator izloženosti za tri godine kao i njihov aritmetički prosek u hiljadama dinara:
Osnovni pristup

Period	Indikator izloženosti	Stopa kapitalnog zahteva	Obračun
01.01.2010-31.12.2010	455,191	15%	68,279
01.01.2011-31.12.2011	552,585	15%	82,888
01.01.2012-31.12.2012	702,991	15%	105,449
Ukupno (trogodišnji prosek)	570,256	15%	85,538

6. PODACI, ODNOSNO INFORMACIJE KOJI SE ODNOSE NA IZLOŽENOSTI RIZICIMA I PRISTUPE ZA MERENJE, ODNOSNO PROCENU RIZIKA

6.1. Kreditni rizik

6.1.1. Obezvređenje bilansne aktive i utvrđivanje verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama – definicije pojmova

Dospela, nenaplaćena potraživanja
Dospelim nenaplaćenim potraživanjem Banka smatra:
- situaciju kada dužnik kasni u izmirenju svojih obaveza više od 90 dana od dana dospeća predmetne obaveze u bilo kojem materijalno značajnom iznosu, pri čemu se docnja u izmirenju obaveza računa u skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke.
- izrazito lošu kreditnu sposobnost klijenta gde finansijsko stanje ukazuju na nemogućnost naplate u bližoj budućnosti
- dužnike u procesu stečaja, likvidacije ili neke vrste finansijskog restruktuiranja,

Banka redovno procenjuje obezvređenje bilansne aktive i vanbilansih stavki izloženih kreditnom riziku. Procenjivanje obezvređenja (ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama) se vrši individualno i grupno , a u skladu sa zahtevima MRS 39 - Finansijski instrumenti: Priznavanje i merenje, MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva i MSFI 7 - Finansijski instrumenti: Obelodanjivanje.
Ukoliko postoje objektivni dokazi da su finansijski instrumenti obezvređeni, odnosno da Banka u ugovorenim rokovima ili iznosima neće biti u mogućnosti da naplati svoja potraživanja, sadašnja vrednost budućih novčanih tokova ne odslikava realno stvarnu vrednost finansijskih instrumenata, odnosno da će isti biti manji od njihove knjigovodstvene vrednosti, vrši se ispravka vrednosti takvog plasmana radi svođenja na nadoknadivu (realnu) vrednost.
Objektivnim dokazom obezvređenja finansijskog instumenta generalno se smatra saznanje o: postojanju značajnih finansijskih teškoća dužnika, stvarnom kršenju ugovornih obaveza, kao što je kašnjenje u izmirenju dospelih obaveza u odnosu na inicijalni datum dospeća preko 90 dana na dan vršenja analize ili neispunjenje drugih ugovornih odredbi; visokoj verovatnoći bankrotstva, stečaja ili drugog oblika finansijskog restruktuiranja dužnika; nestanku aktivnog tržišta usled finansijskih teškoća i istorijskom trendu naplate potraživanja koji ukazuje da celokupni nominalni iznos potraživanja neće biti naplaćen.

Procena i obezvređenje bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama i obracun ispravke vrednosti za bilansnu aktivu / rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama koji se vrsi na grupnoj osnovi

Portfolio malih potraživanja podrazumeva iznos ukupnih potraživanja dužnika (pre umanjenja za iznos ispravke vrednosti) koji na dan obračuna nije veći od 1.500.000 rsd a dužnik je u docnji ispod 60 dana na dan klasifikacije.
U zavisnosti od procenjenog rizika, banka klasifikuje plasmane u sledeće grupe:

A grupa
U ovu grupu plasmana spadaju klijenti koji izmiruju svoje obaveze do 30 dana.
A1 i A2 - ovi plasmani se procenjuju kao plasmani koji ce se u potpunosti naplatiti, od duznika se ne ocekuju problemi u naplati, smatra se da će se obaveze prvenstveno otplatiti u skladu sa ugovorom iz gotovinskog toka dužnika i samo izuzetno iz sekundarnih izvora za koje postoji procena da se njihovom realizacijom može nadoknaditi celokupna knjigovodstvena vrednost potraživanja uvećana za sve troškove koje bi Banka eventualno imala u slučaju naplate iz sekundarnih izvora. Plasmani iz ovih podgrupa zahtevaju samo uobičajeno nadgledanje.
Dužnici čiji se plasmani klasifikuju u ove podgrupe rizika imaju adekvatne prihode, i razvojne potencijale na tržištu i zadovoljavajuću kreditnu istoriju u Banci.
Uprkos gore navedenog , u podgrupu A1 mogu se klasifikovati plasmani koji pripadaju dužnicima koji spadaju u grupu dužnika niže kreditne sposobnosti, pod uslovom da su pokriveni prvoklasnim sredstvima obezbeđenja naplate u visini plasiranih sredstava.
Plasmani podgrupe A1 predstavljaju prakticno nepostojeci rizik a podgrupe A2 minimalan rizik.

B grupa
U ovu grupu plasmana spadaju klijenti koji izmiruju svoje obaveze od 31-180 dana
B1 i B2 podgrupa - Dužnici ove podgrupe su oni čiji je materijalni status još uvek zadovoljavajući, ali dužnik nije dovoljno jak da izdrži veće poremećaje u svom poslovanju. Ova podgrupa plasmana zahteva dodatno nadgledanje i praćenje stanja dužnika, promena i kretanja njegovih poslovnih aktivnosti.
Banka procenjuje da postoji verovatnoća da će biti u mogućnosti da naplati ukupnu vrednost plasmana iz ove podgrupe, bez obzira na mogućnost da će morati da iskoristi neke od instrumenata obezbedjenja, to jest, da realizuje dati kolateral.
B3 i B4 podgrupa - Duznici ove podgrupe su oni čiji je materijalni status još uvek zadovoljavajući, ali dužnik pokazuje odredjene poteskoce u svom poslovanju sto se odrazava u povremenom kasnjenju u izmirivanju obaveza. Ova podgrupa plasmana zahteva pojacani monitoring i pracenje stanja duznika , promena i kretanja njegovih poslovnih aktivnosti kao i uzroka koji su doveli do zastoja u redovnoj otplati i projekciju buduceg stanja poslovanja klijenta.
Postoji velika mogucnost da za plasmane iz ovih podgrupa Banka svoja potrazivanja pokusa da naplati iz sekundarnih izvora, aktiviranjem nekog od primljenih sredstava obezbedjenja, nakon rezultata monitoringa koji ukazuju da ce se problemi u naplati iz primarnih izvora nastaviti i u buducem periodu.
B5 podgrupa – Plasmani ove podgrupe pripadaju duznicima koji ne ispunjavaju obaveze i imaju evidentno kašnjenje u odnosu na otplatu rata plasmana
Monitoring ovih plasmana ukazuje na ozbiljnije probleme u poslovanju sa trendom pogorsanja i smanjenja mogucnosti da klijent opet blagovremeno ispunjava svoje obaveze iz primarnih izvora otplate. Nakon procene monitoringa za klijente iz ove podgrupe je veoma karakteristicno da Banka pokusa da naplati svoja potrazivanja aktiviranjem primljenih kolaterala i / ili utuzenjem.
Jos uvek postoji odredjena mogucnost da se plasman ili deo plasmana naplati ali se obicno taj rok znatno produzava.

C grupa
U ovu grupu plasmana spadaju klijenti koji imaju kasnjenja u izmirivanju svojih obaveza preko 180 dana.
Plasmani grupe rizika C pokazuju slabosti u toj meri da je naplata u većini slučajeva dovedena u pitanje, sa mogućnošću gubitka u većim razmerama.

Verovatnoća da će se otplatiti je toliko mala da se ne preporučuje bilo kakvo dalje čuvanje takvih plasmana kao sredstava Banke. Naplativost takvih plasmana u potpunosti zavisi od mera prinudne naplate u bilo kom vidu.
Plasmani klasifikovani u grupu rizika C su oni čija bi vrednost naplate ako bi se ostvarila, smanjena na aktuelnu vrednost bila procenjena verovatno na minimum od knjigovodstvene vrednosti.
Procenat za ispravku vrednosti za bilansnu aktivu / rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama plasmana iz grupe C u rasponu od 85-100% utvrdjen je iz razloga sto postoji velika verovatnoca da se plasman nece naplatiti, odnosno da ce biti otpisan u skladu s odredbama Kreditne politike Banke.

Procena i obezvređenje bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama i obračun ispravke vrednosti za bilansnu aktivu / rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama koji se vrši na pojedinačnoj osnovi - pojedinačno značajne izloženosti

Banka obezvređenje bilansne aktive i verovatan gubitak po osnovu vanbilansnih stavki za pojedinačno značajna potraživanja procenjuje na pojedinačnoj osnovi.
Procena obezvređenja bilansne aktive na pojedinačnoj osnovi obuhvata utvrđivanje postojanja objektivnog dokaza ovog obezvređenja, procenu sadašnje vrednosti budućih novčanih tokova I obračun iznosa tog obezvređenja za svako pojedinačno potraživanje od dužnika koje je uključeno u ovu procenu.

Objektivan dokaz o obezvređenju bilansne aktive na pojedinačnoj osnovi postoji:
– ako finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju;
– ako postoje podaci o neizmirenju obaveza, o učestalom kašnjenju u otplati kamata i/ili glavnice ili o neispunjavanju drugih ugovornih odredaba;
– ako banka, usled finansijskih teškoća dužnika, bitno promeni uslove otplate potraživanja u odnosu na one koji su prvobitno ugovoreni;
– ako postane izvesno da će biti pokrenut stečajni postupak nad dužnikom ili druga vrsta njegove finansijske reorganizacije.

Za sva potrazivanja koja ne pripadaju portfoliju malih potrazivanja (kod kojih je iznos ukupnih potrazivanja duznika, pre umanjenja za iznos ispravke vrednosti za bilansnu aktivu / rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na dan obracuna veci od 1.500.000 RSD), a kod kojih je po proceni Banke doslo do porasta kreditnog rizika (u momentu klasifikacije kasnjenja su veca od 60 dana) procena obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama i obracun ispravke vrednosti za bilansnu aktivu / rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama ce se vrsiti na pojedinacnoj osnovi.

Kriterijum za identifikaciju potraživanja za koja se procena iznosa obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama vrši na pojedinačnoj osnovi jeste okvirno četvorostruka vrednost proseka svih odobrenih i isplaćenih kredita u portfoliju banke.

Sektor rizika redovno prati strukturu i veličinu portfolija banke na pojedinačnom i ukupnom nivou i ukoliko je potrebno postavljeni limit prilagođava kriterijumu pojedinačno značajne izloženosti u datim okolnostima, u zavisnosti od vrste , veličine i učestalosti promena.

7.Obračun kapitalnog zahteva za kreditni rizik

Ukupna aktiva ponderisana kreditnim rizikom predstavlja zbir aktive ponderisane kreditnim rizikom izračunate korišćenjem standardizovanog pristupa, i aktive ponderisane kreditnim rizikom za rizik izmirenja/isporuke.

Banka na dan 31.12.2013. nije bila izložena riziku izmirenja/isporuke
Banka za izračunavanje aktive ponderisane kreditnim rizikom koristi standardizovani pristup

U sledećim tabelama dat je pregled bruto izloženosti, pre primene tehnike ublažavanja kreditnog rizika (svi iznosi su dati u hiljadama dinara)

7.1. Ukupan iznos izloženosti banke po klasama izloženosti

Pregled ukupnog i prosečnog iznosa bruto izloženosti, pre primene tehnike ublažavanja kreditnog rizika, po klasama izloženosti:

Klase izloženosti	Bruto izlož. na dan 31.12.13	Bruto izlož. na dan 31.12.12	Prosečna bruto izloženost
izloženosti prema državama i centralnim bankama	1,045,062	1,408,558	1,117,115
izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lok. samouprave	3,254	1,568	1,607
izloženosti prema javnim administrativnim telima	5,543	0	1,848
izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	0	1,352	451
izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0
izloženosti prema bankama	293,602	186,301	226,426
izloženosti prema privrednim društvima	308,027	636,418	521,728
izloženosti prema fizičkim licima	5,902,607	4,498,516	4,626,355
izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	228,067	200,083	152,878
dospela nenaplaćena potraživanja	424,690	432,663	402,023
visokorizične izloženosti	0	0	0
izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	0	0	0
izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	0	0	0
ostale izloženosti	1,011,086	784,217	769,356
Ukupno:	**9,221,938**	**8,149,676**	**7,819,787**

7.2. Raspodela izloženosti Banke prema geografskim celinama

U narednoj tabeli daje se prikaz geografske raspodele svih bruto izloženosti prema materijalno značajnim oblastima, po klasama izloženosti:

Region	Izloženost prema državama i centralnim bankama	Izloženosti prema bankama	Izloženosti prema fizičkim licima	Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	Izloženosti prema privrednim društvima	Ostale izloženosti
NOVI SAD			1,003,908			175,826	2,327
SUBOTICA			713,916			144,362	
BEOGRAD			1,322,009			119,840	7,294
KRAGUJEVAC			1,411,094			73,842	786
NIŠ			1,118,417			50,662	1,010
ČAČAK			358,338			8,116	245
JAGODINA			251,385			21,015	
SRBIJA	1,045,062	141,831	82,038	3,254	5,543	918	999,795
AUSTRIJA							
NEMAČKA		137,137					
CRNA GORA		13,938					
HOLANDIJA		696					
OSTALE ZEMLJE						7,333	
Ukupno	**1,045,062**	**293,602**	**6,261,105**	**3,254**	**5,543**	**601,914**	**1,011,457**

7.3.Raspodela izloženosti Banke prema sektorskoj pripadnosti (s pripadajućom ispravkom vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama kao i prikaz dospelih nenaplaćenih potraživanja s pripadajućom ispravkom vrednosti)

Klasa izloženosti prema državama i centralnim bankama

Sektor	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti bilansne aktive	Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	Od toga dospela potraživanja	Ispravka vrednosti dospelih potraživanja
Državni organi i institucije	123,723	0	0	0	0
Centralna banka	921,339	0	0	0	0
Ukupno	**1,045,062**	**0**	**0**	**0**	**0**

Klasa izloženosti prema bankama

Sektor	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti bilansne aktive	Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	Od toga dospela potraživanja	Ispravka vrednosti dospelih potraživanja
Domaće banke	136,741	1	0	0	0
Strane banke	151,770	0	0	0	0
Finans. instit. i osiguranje	5,091	1	4	0	0
Ukupno	**293,602**	**2**	**4**	**0**	**0**

Klasa izloženost prema fizičkim licima

Sektor	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti bilansne aktive	Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	Od toga dospela potraživanja	Ispravka vrednosti dospelih potraživanja
Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov	2,506,320	63,983	4	104,951	59,924
Građevinarstvo	51,543	1,620	0	3,607	933
Preduzetnici	1,195,591	59,822	2	86,177	54,653
Proizvodnja, rudarstvo	310,928	15,518	4	38,530	14,412
Poslovanje nekretninama	110,258	2,202	0	2,506	1,172
Uslužne delatnosti	299,807	18,353	36	30,153	17,055
Trgovina	364,878	39,807	18	50,114	37,280
Fizička lica	1,323,644	6,538	0	6,914	4,782
Ostalo	98,136	28,620	0	33,668	28,569
Ukupno	**6,261,105**	**236,463**	**64**	**356,620**	**218,780**

Klasa izloženost prema privrednim društvima

Sektor	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti bilansne aktive	Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	Od toga dospela potraživanja	Ispravka vrednosti dospelih potraživanja
Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov	61,303	136	32	0	0
Građevinarstvo	2718	67	0	0	0
Preduzetnici	113,634	452	0	0	0
Proizvodnja, rudarstvo	72,059	134	10	0	0
Poslovanje nekretninama	17,139	11	0	0	0
Uslužne delatnosti	99,331	620	4	0	0
Trgovina	153,502	3,336	0	0	0
Ostalo	82,228	37,840	0	67,698	37,836
Ukupno	**601,914**	**42,596**	**46**	**67,698**	**37,836**

Izloženosti prema jedinicama teritorijalne autonomije i lokalne samouprave

Sektor	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti bilansne aktive	Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	Od toga dospela potraživanja	Ispravka vrednosti dospelih potraživanja
Lokalna samouprava	3,254	13	0	0	0
Ukupno	**3,254**	**13**	**0**	**0**	**0**

Izloženost prema javnim agencijama

Sektor	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti bilansne aktive	Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	Od toga dospela potraživanja	Ispravka vrednosti dospelih potraživanja
Javna administrativna tela	5,543	0	0	0	0
Ukupno	**5,543**	**0**	**0**	**0**	**0**

Klasa ostale izloženosti

Sektor	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti bilansne aktive	Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	Od toga dospela potraživanja	Ispravka vrednosti dospelih potraživanja
Banka	999,794	0	0	0	0
Ostalo	11,663	264	0	0	0
Ukupno	**1,011,457**	**264**	**0**	**0**	**0**

7.4. Raspodela izloženosti po klasama izloženosti , prema preostalom dospeću

Klase izloženosti	Do mesec dana	Između 1 i 3 meseca	Između 3 meseca i 1 godine	Između 1 i 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Izloženosti prema državama i centralnim bankama	1,042,636	0	2,412	14	0	**1,045,062**
Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	1,845	1,409	0	0	0	**3,254**
Izloženost prema bankama	289,624	2,558	0	1,420	0	**293,602**
Izloženost prema privrednim društvima	23,356	4,805	33,779	479,787	60,187	**601,914**
Izloženost prema fizičkim licima	277,069	118,122	1,149,088	4,561,558	155,269	**6,261,105**
Izloženost prema javnim agencijama	0	228	5,315	0	0	**5,543**
Ostale izloženosti	1,000,416	297	2,497	8,248	0	**1,011,457**
Ukupno	**2,634,945**	**127,418**	**1,193,091**	**5,051,028**	**215,456**	**9,221,938**

7.5.Promene na ispravkama vrednosti bilansnih potraživanja i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama

Elementi	Početno stanje na dan 01.01.2013.	Povećanje u periodu	Smanjenje u periodu	Direktan otpis u periodu	Ostala prilagođavanja u periodu (kursne razlike)	Obračunato krajnje stanje na dan 31.12.2013.
Iznos obezvređenja bilansne aktive	254,532	98,899	-26,685	-49,497	2,092	279,341
Iznos verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama	81	100	-66	0	0	115
UKUPNO:	**254,613**	**98,999**	**-26,751**	**-49,497**	**2,092**	**279,456**

7.6. Raspodela izloženosti prema kategorijama klasifikacije po vrstama druge ugovorne strane sa pripadajućom obračunatom i potrebnom rezervom (po Odluci NBS o klasifikaciji)

Tip klijenta	A		
	Izloženost	Obračunata rezerva	Potrebna rezerva
Pravno lice	387,308	0	0
Preduzetnik	979,647	0	0
Poljoprivrednik	3,123,206	0	0
Stanovništvo	335,631	0	0
Ostali	328,973	0	0
Ukupno	**5,154,765**	**0**	**0**

Tip klijenta	B		
	Izloženost	Obračunata rezerva	Potrebna rezerva
Pravno lice	738,079	13,748	7,559
Preduzetnik	34,088	676	507
Poljoprivrednik	119,227	2,333	1,652
Stanovništvo	8,421	161	122
Ostali	10,024	44	42
Ukupno	**909,839**	**16,962**	**9,882**

Tip klijenta	V		
	Izloženost	Obračunata rezerva	Potrebna rezerva
Pravno lice	117,107	16,862	6,875
Preduzetnik	41,663	6,249	5,265
Poljoprivrednik	20,426	3,023	2,644
Stanovništvo	1,901	285	221
Ostali	279	42	42
Ukupno	**181,376**	**26,461**	**15,047**

Tip klijenta	G		
	Izloženost	Obračunata rezerva	Potrebna rezerva
Pravno lice	192,130	57,037	31,873
Preduzetnik	154,929	46,479	24,805
Poljoprivrednik	27,557	8,267	5,794
Stanovništvo	2,548	764	493
Ostali	4,840	1,032	631
Ukupno	**382,004**	**113,579**	**63,596**

Tip klijenta	D		
	Izloženost	Obračunata rezerva	Potrebna rezerva
Pravno lice	206,684	206,684	116,671
Preduzetnik	84,815	84,815	56,380
Poljoprivrednik	93,038	93,038	37,812
Stanovništvo	4,123	4,123	1,207
Ostali	65,492	65,492	39,886
Ukupno	**454,152**	**454,152**	**251,956**

8. Kreditni rejtinzi

Banka može nivo kreditnog kvaliteta izloženosti odrediti na osnovu:

1) Kreditnog rejtinga dužnika, odnosno kreditnog rejtinga finansijskog instrumenta koji je dodelila izabrana agencija za rejting, a sve u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala,
2) Kreditne procene agencija za kreditiranje izvoza (Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj – OECD) za određivanje kreditnog kvaliteta izloženosti prema državama i centralnim bankama.

Imajući u vidu prethodno navedeno Banka prilikom određivanja pondera kreditnog rizika za izloženosti prema državama i centralnim bankama koristi kreditnu procenu države koje su sporazumno odredile agencije za kreditiranje izvoza, potpisnice Sporazuma Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj Banka kvartalno proverava objavljene rejtinge i u skladu sa tim primenjuje odgovarajuće izmene.

Primenjeni ponderi kreditnog rizika u zavisnosti od kategorije najmanjih premija osiguranja izvoza su prikazani u sledećoj tabeli:

Kategorije	0	1	2	3	4	5	6	7
Ponder	0%	0%	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Za izloženosti prema bankama Banka je koristila kreditne rejtinge Agencija za kreditiranje izvoza (AKI) koje dodeljivanje rejtinga obavljaju u skladu sa metodologijom OECD-a. Banka nije koristila kreditne rejtinge AEKR

Postupak pridruživanja kreditnog rejtinga određenom licu vrši se automatski, kroz odgovarajuću aplikaciju, na osnovu čega se lica raspoređuju u odgovarajući kreditni kvalitet, a u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

U narednoj tabali nalazi se prikaz iznosa izloženosti kreditnog rizika za klase izloženosti za koje Banka primenjuje rejtinge AKI u obračunu potrebnog kapitala.

Kreditni kvalitet	**Ponder rizika (%)**	**Bruto iznos izloženosti pre primene tehnika ublažavanja rizika**
1	0	0
od čega: bez kreditnog rejtinga podobne agencije za rejting		0
2	20	278.244
od čega: bez kreditnog rejtinga podobne agencije za rejting		140.411
3	50	1.420
od čega: bez kreditnog rejtinga podobne agencije za rejting		1.420
4	100	0
od čega: bez kreditnog rejtinga podobne agencije za rejting		0
5	150	13.938
od čega: dospela nenaplaćena potraživanja		0
Ukupno (1+2+3+4+5)		**293.602**

9.Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Banka koristi tehnike ublažavanja kreditnog rizika koje su, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, prihvatljive kod primene standardizovanog pristupa za utvrđivanje kapitala za pokriće kreditnog rizika.

Tehnike se koriste na način da se izloženosti umanjuju za vrednost primljene kreditne zaštite koja ispunjava zahteve za priznavanje, a pre primene pondera rizika na istu.

Banka u obračun kapitalnog zahteva za kreditni rizik uključuje samo one instrumente kreditne zaštite koji ispunjavaju sve zahteve iz Odluke o adekvatnosti kapitala banke, pri čemu kreditnim rizikom ponderisani iznos izloženosti umanjen zbog korišćenja tehnika ublažavanja kreditnog rizika ne može biti veći od kreditnim rizikom ponderisanog iznosa izloženosti koji je izračunat za istu izloženost bez primene tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

Za pokriće jedne izloženosti Banka može koristiti više vrsta kreditne zaštite u kojem slučaju se kroz primenu iznos izloženosti deli na posebne delove. Osnovni principi kojima se Banka rukovodi pri upravljanju sredstvima obezbeđenja su:

- Banka pribavlja adekvatan kolateral u cilju povećanja stepena naplativosti rizičnih plasmana;
- Banka određuje vrstu i visinu kolaterala prema visini evidentiranog rizika;

- Banka adekvatno utvrđuje vrednost kolaterala u skladu sa važećim finansijskim standardima u trenutku vrednovanja;
- Banka kontinuirano prati vrednost i utrživost kolaterala prema važećim finansijskim standardima u trenutku vrednovanja;

Kolateral mora biti takve prirode i uspostavljen na takav način da u slučaju bankrotstva, stečaja i likvidacije ili kreditne nesposobnosti dužnika ili davaoca kolaterala obezbeđenje ostaje na snazi i omogućava Banci da naplati svoje potraživanje.

Kolateralno jemstvo uspostavlja se na osnovu zaključenog pismenog ugovora o kolateralnom jemstvu sa davaocem kolateralnog jemstva. Svaki ugovor o kolateralnom jemstvu mora biti odobren od strane Odeljenje pravnih poslova pre zaključenja.

Vrednovanje kolaterala obavezno se vrši pre zaključenja ugovora o poslovnoj saradnji i u toku važenja ugovora. Ukoliko po proceni Banke, dođe do poremećaja uslova na tržištu koji značajno mogu uticati na vrednost kolaterala, vrednovanje kolaterala se vrši nanovo u datim uslovima što je regulisano Procedurom za praćenje i obnovu procena kao i Procedurom za praćenje pribavljenih sredstava obezbeđenja

Pravilnik o obezbeđenju potraživanja banke predviđa da se koriste tržišne cene u slučajevima gde je to moguće, a da se za ostale kolaterale, ukoliko su primenljive, koriste metode vrednovanja.

Prilikom odobravanja kredita i i pružanja drugih usluga Banka zahteva pribavljanje nezavisne procene vrednosti kolaterala (nekretnine, opreme i sl.) od strane ovlašćenog procenitelja i mišljenja stručne službe nadležne za pravne poslove o validnosti dokumentacije i mogućnosti uspostavljanja sredstva obezbeđenja. Banka vrši redovnu procenu vrednosti kolatarala najmanje jednom u tri godine ili češće kada se na osnovu eksternih informacija procenjuje da je došlo do obezvređenja potraživanja ili do poremećaja na tržištu koji mogu imati uticaja na vrednost kolaterala.

Banka u slučaju neizmirenja obaveza klijenata vrši realizaciju sredstva obezbeđenja i prilive po tom osnovu koristi za smanjenje obaveza klijenata prema Banci.

Prihvatljivi instrumenti kreditne zaštite za potrebe obračuna kapitalnog zahteva za pokriće kreditnog rizika mogu pripadati grupi instrumenata materijalne kreditne zaštite i nematerijalne kreditne zaštite.

Od instrumenata materijalne kreditne zaštite, koji ispunjavaju uslove o prihvatljivosti definisane u Odluci o adekvatnosti kapitala, Banka je na dan 31.12.2013. imala elemente iz kategorije sredstava obezbeđenja u obliku finansijske imovine : gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod banke

Instrumenti materijalne kreditne zaštite se priznaju ukoliko su ispunjeni sledeći opšti uslovi:
- dovoljno su likvidni, odnosno lako su utrživi;
- vrednost tih instrumenata je stabilna tokom vremena, tako da obezbeđuje izvesnost u pogledu nivoa postignute kreditne zaštite;
- ugovorni odnos po osnovu koga su instrumenti pribavljeni daje Banci pravo da blagovremeno unovči ili ostvari prenos, prisvajanje ili zadržavanje imovine kojom se obezbeđuje kreditna zaštita u slučaju neizmirenja obaveza dužnika Banke, stečaja ili likvidacije tog dužnika ili nastanka drugog ugovorenog kreditnog događaja koji se odnosi na tog dužnika;
- stepen korelacije između vrednosti tih instrumenata i kreditne sposobnosti dužnika nije značajan.

Izloženosti pokrivene sredstvima ublažavanja kreditnog rizika po valutama

Valuta	Iznosi izloženosti pokriveni sredstvom obezbeđenja u obliku finansijske imovine
RSD	7,191
EUR	84,115
Ostale valute ukupno	0
Ukupno	**91,306**

Izloženosti pokrivene sredstvima ublažavanja kreditnog rizika po klasama izloženosti

Klasa izloženosti	Iznosi izloženosti pokriveni sredstvom obezbeđenja u obliku finansijske imovine
Klasa izloženosti prema fizičkim licima	60,518
Klasa izloženosti prema privrednim društvima	30,788
Ukupno	**91,306**

10. Rizik druge ugovorne strane

Rizik druge ugovorne strane jeste mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transkaciji.

- transkacije derivata,
- transkacije kreditnih derivata iz knjige trgovanja,
- repo i reverse repo transkacije,
- uzimanja i davanja u zajam HoV ili robe,
- kreditiranja trgovine HoV,
- transakcije sa dugim rokom izmirenja

Kako Banka nema trgovačku knjigu, a u bankarskoj knjizi nema transakcije sa dugim rokom izmirenja, Banka nije izložena riziku druge ugovorne strane.

11. Tržišni rizici

Banka ne primenjuje pristupe internih modela za izračunavanje kapitalnih zahteva za tržišne rizike

12. Operativni rizici

Banka ne primenjuje pristupe internih modela za izračunavanje kapitalnih zahteva za operativne rizike.

13. Kamatni rizik

Pregled izloženosti Banke riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2013. godine dat je u Napomeni 4.4.1 uz Finansijske izveštaje.

Banka je usvojila Proceduru za upravljanje kamatnim rizikom, na osnovu koje je uspostavljen adekvatan sistem upravljanja kamatnim rizikom u Banci, definisane su aktivnosti i uvođenjem procedura za identifikovanje, merenje i procenu kamatnog rizika, kao i zaštitu od neočekivano visokog nivoa izloženosti kamatnom riziku.

Banka je izložena kamatnom riziku zbog neusklađenosti vrsta ugovorenih kamatnih stopa za aktivne nasuprot pasivnih bankarskih poslova identifikovanih u parcijalnim vremenskim intervalima.

Banka je izložena kamatnom riziku u slučajevima neusklađenosti određivanja pasivnih kamatnih stopa ili roka dospeća bančinih obaveza i ponovnog određivanja aktivnih kamatnih stopa ili roka dospeća bančinih potraživanja.

Banka kontroliše izloženosti kamatnom riziku korišćenjem praga za nivo rizika, odnosno određivanjem limita. U cilju merenja izloženosti kamatnom riziku, Sektor rizika koristi sledeće metode:

• analizu rizika od ponovnog određivanja cena: merenje rizika ponovnog određivanja cena (standardna analiza šoka kamatnih stopa) i rizik opcija,

• analizu baznog rizika.

Banka utvrđuje izloženost riziku kamatne stope i procenjuje negativne efekte promene stope na finansijski rezultat Banke (bilans uspeha) , kao i na ekonomsku vrednost Banke.

Banka priprema izveštaje o analizi rizika ponovnog određivanja cena za stavke u bilansu stanja i vanbilasne stavke koje se odnose na kamatne stope za sredstva u RSD i EUR. Aktiva i pasiva razvstavaju se u vremenske intervale u skladu sa potencijalnim promenama cena.

Aktiva i pasiva sa fiksnom kamatnom stopom klasifikuje se prema periodu preostalom do dospeća (vek upotrebe), dok se varijabilne kamatne stope kod aktive i pasive ili aktiva i pasiva podložna promeni klasifikuje u skladu sa narednom promenom kamatne stope ili u skladu sa mogućom promenom kamatne stope. Razlike (gaps) kod kamatonosne aktive i pasive i kod vanbilansnih stavki određuju se posebno za sredstva u ispitivanoj stranoj valuti u izveštaju (razlika između aktive i pasive u toku određenog vremeskog perioda).

S obzirom na malo učešće bilansnih i vanbilansnih stavki sa varijabilnom kamatnom stopom, kamatni rizik banke je definisan rizikom ročne neusklađenosti aktive i pasive.

Banka zatvara kamatnu poziciju iz eksternih izvora ili eksternim plasmanima uspostavljanjem kamatnih perioda na način, u meri u kojoj je moguće, kojim se ublažava izloženost kamatnom riziku.

Praćenje kamatnog rizika je rezultat redovnog toka informacija i razmene informacija. Uspostavljaju su dva ključna nivoa za praćenje kamatnog rizika:

• Sektor rizika prati izloženost kamatnom riziku kroz kreiranje izveštaja o kamatnom riziku,

• ALCO odbor prati izloženost riziku kroz stalnu kontrolu ispunjavanja ciljeva i principa za upravljanje kamatnim rizikom.

Sektor rizika će u slučaju da izloženost dostiže 50% postavljenih limita odmah obavestiti menadžera Odeljenja za trgovanje i ALM, u slučaju da izloženost dostiže 75% postavljenog limita odmah obavestiti ALCO odbor i u slučaju da izloženost riziku dostiže 90% postavljenog limita odmah obavestiti Izvršni odbor.

Banka ima adekvatan sistem interne kontrole radi obezbeđivanja valjanog procesa upravljanja kamatnim rizikom. Ova kontrola je sastavani deo bančinog ukupnog sistema interne kontrole i pokretač je efikasnog poslovanja, pouzdanog i redovnog izveštavanja i usklađenosti sa važećim zakonima i postavaljenom regulativom. Efikasan sistem interne kontrole procesa upravljanja kamatnim rizikom podrazumeva:

- strogo kontrolisano poslovanje,
- odgovarjući proces za identifikovanje i procenu rizika,
- uspostavljanje kontrolnih aktivnosti, procedura i metodologija,
- odgovarajući informacioni sistem i
- stalnu kontrolu usaglašenosti poslovanja sa usvojenim politikama i procedurama.

Odeljenje unutrašnje kontrole periodično sprovodi nezavisne revizije proseca praćenja, merenja i kontrole kamatnog rizika.

Banka takođe radi analizu osetljivosti na pomeranje tržišnih kamatnih stopa na osnovu analize trajanja.

Uticaj promene kamatnih stopa na ekonomsku vrednost i kapital Banke	**31.12.2013.**	**31.12.2012.**
Paralelno pomeranje kamatnih stopa +2%		
Neto promena aktive	3,947	-37,824
Neto promena aktive/Ukupna aktiva	0.04%	-0.48%
Neto promena aktive/Regulatorni kapital	0.29%	-2.88%
Paralelno pomeranje kamatnih stopa -2%		
Neto promena aktive	-3,947	37,824
Neto promena aktive/Ukupna aktiva	-0.04%	0.48%
Neto promena aktive/Regulatorni kapital	-0.29%	2.88%
Paralelno pomeranje kamatnih stopa +1%		
Neto promena aktive	1,974	-18,912
Neto promena aktive/Ukupna aktiva	0.02%	-0.24%
Neto promena aktive/Regulatorni kapital	0.14%	-1.44%
Paralelno pomeranje kamatnih stopa -1%		
Neto promena aktive	-1,974	18,912
Neto promena aktive/Ukupna aktiva	-0.02%	0.24%
Neto promena aktive/Regulatorni kapital	-0.14%	1.44%

14. Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi

Banka identifikovanje, merenje, praćenje i upravljanje rizikom ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva vrši u skladu sa Procedurom za upravljanje rizikom ulaganja. Rizikom ulaganja Banke upravlja se blagovremenim sagledavanjem odnosa visine postojećih i planiranih ulaganja s jedne i kapitala Banke s druge strane.

Da bi se sprečile neželjene situacije, odnosno poremećaji u stepenu ulaganja, Banka sprovodi sledeće procese upravljanja rizikom ulaganja:

• identifikaciju postojećeg rizika ulaganja i uočavanje rizika koji može nastati zbog budućih aktivnosti Banke;

• merenje i projekciju rizika ulaganja, odnosno održavanje rizika ulaganja na nivou propisanom od strane regulatornog tela;

• izveštavanje eksterno i interno i

• postupanja Banke u slučaju poremećaja stepena ulaganja.

Rizik ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva se identifikuje pri svakoj promeni visine ulaganja Banke i pri svakoj promeni kapitala Banke, a identifikaciju vrši Odeljenje za finansije i računovodstvo.

Rizik ulaganja Banke procenjuje se i meri u odnosu na limite postavljene od strane Narodne banke Srbije.

Velikim stepenom ulaganja Banke prema jednom licu koje nije u finansijskom sektoru smatra se ulaganje do 10% kapitala Banke, a ukupnim velikim ulaganjem u osnovna sredstva i u lica koja nisu u finansijskom sektoru smatra se ulaganje do 60% kapitala Banke.

Rizik ulaganja smatra se neprihvatljivim:

• ukoliko ulaganja u jedno lice koje nije u finansijskom sektoru pređe 10% kapitala Banke, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim Banka stiče udeo ili stiče akcije lica koje nije u finansijskom sektoru i

• ukoliko su ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva Banke veća od 60% kapitala Banke.

Ova ulaganja Banke se ne odnose na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja tih akcija.

Banka vrši interno i eksterno izveštavanje o riziku ulaganja.

Sektor rizika putem Izveštaja o riziku ulaganja interno izveštava Upravni odbor, Izvršni odbor i Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, tromesečno osim u slučajevima dostizanja tzv. kritično visokog ulaganja, kada se to izveštavanje vrši mesečno.

Ukoliko je stepen ulaganja kritično visok, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom će predlagati Izvršnom odboru preduzimanje mera i aktivnosti (pojedinačno i/ili kumulativno), a pre svega:

• prodati svoje uloge ili akcije kod lica koja nisu u finansijskom sektoru,

• povećati kapital Banke,

• ili preduzeti mere koje će dati isti efekat na smanjenju ulaganja.

Na osnovu dobijenih informacija, odnosno izveštaja Sektora rizika i predloga Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Izvršni odbor preduzima konkretne mere i aktivnosti na ublažavanju rizika ulaganja.

Banka nema ulaganja u jedno lice koje nije u finansijskom sektoru na 31.12.2013.

Banka je u okviru regulatornih limita (60%) kada se radi o pokazatelju trajnih ulaganja.